ש. דימאנשטיין

די יִידישע אווטאָנאָמע געגנט- אַ קינד פון דער אָקטיאַבער-רעוואָליוציע

פאַרלאַג „עמעס", מאָסקווע 1934

ש. דימאַנשטיינ

די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט — א קינד פונ דער אָקטיאבער-רעוואָליוציע

פארלאג „עמעס“, מאָסקווע 1934

אינהאלט

זײַט

באשטימונג פונ צענטראלן אויספיר־קאָמיטעט פונ פססר וועגנ פאר־וואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ראיאָנ אינ א ייִדישער אווטאָ־נאָמער געגנט 3
די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט — א קינד פונ דער אָקטיאבער־רעוואָליוציע 5

בײַלאגעס:

כ׳ קאלינינס רעדע אפנ אופנעמ פונ דער מאָסקווער ארבעטער־דעלעגאציע 39
כ׳ קאלינינס ענטפער אפ די פראגנ פונעמ ייִטא־קאָרעספאָנדענט אינ מאָסקווע 45
די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט (לײַטארטיקל פונ „איזוועסטיא״ פונ 10־טנ מײַ 1934 י.) 48
אָרגאניזירנ די וויסנשאפטלעכע אויספאָרשונג פונ דער סאָציאל־עקאָנאָמישער רעקאָנסטרוקציע פונ די ייִדישע מאסנ 52

וועגן פארוואנדלען דעם בירעבידזשאנער ייִדישן נאציאָנאלן ראיאָן פונעם ווײַטמיזרעכדיקן קאנט

אין א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט

באשטימונג פון צענטראלן אויספיר-קאָמיטעט פון פססר

באטראכט דעם פאָרשלאָג פונעם אלרוסלענדישן צענטראלן אויספיר-קאָמיטעט וועגן פארוואנדלען דעם בירעבידזשאנער ייִדישן נאציאָנאלן ראיאָן אין א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, באשטימט דער צענטראלער אויספיר-קאָמיטעט פון פססר:

די הישטאדלעס באפרידיקן און פארוואנדלען דעם בירעבידזשאנער ייִדישן נאציאָנאלן ראיאָן אין א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט אינעם באשטאנד פון ווײַטמיזרעכדיקן קאנט.

פאָרזיצער פון צענטראלן אויספיר-קאָמיטעט פון פססר

מ. קאלינין

סעקרעטאר פון צענטראלן אויספיר-קאָמיטעט פון פססר

א. יענוקידזע

מאָסקווע, קרעמל. 7 מײַ 1934 י.

די נאַציאָנאַלע פּאָליטיק פונ אונדזער פּאַרטיי אונ פונ דער ראַטנמאַכט פאַרמאָגט א סאַכ אָפיציעלע באַשטימונגענ וועגנ שאַפנ נאַציאָנאַלע רעפּובליקנ, אווטאָנאָמע געגנטנ, נאַציאָנאַלע ראַיאָנענ אאַוו. די אויסבילדונג פונ נאַציאָנאַלע אווטאָנאָמיעס האָט זיכ שוינ בא אונדז אינ גרונט גענומענ פאַרענדיקט, נאָכ דאַנ, ווענ ס'איז געשאַפנ געוואָרנ דער קאָמערד אונ דער געזערד, דאָס הייסט, אינ סאָפ 1924, אָנהייב 1925 י. פונ דאַנ אָנ זיינענ צוגעקומענ בלויז עטלעכע אווטאָנאָמע אייינסנ.

פאַר די לעצטע יאָרנ זיינענ אווטאָנאָמע קרייזנ אונ ראַיאָנענ געשאַפנ געוואָרנ דעריקער פאַר די קליינע צאָפנ־פעלקער אונ טיילווייז פאַר די פעלקערשאַפטנ פונ סיביר. אונ אָט איז אפנ 17־טנ יאָר פונ דער אָקטיאַבער־רעוואָליוציע געשאַפנ געוואָרנ א יידישע אווטאָנאָמע געגנט אפ דער טעריטאָריע פונ בירעבידזשאַנער ראַיאָנ אינ די גרענעצנ פונ ווייטמיזרעכדיקנ קאַנט. די דאָזיקע געשעעניש האָט פאַר דער אַרבעטער צווישנ די יידישע האָרעפּאַשניקעס אַנ אויסשליסלעכ וויכטיקע באַדייטונג.

פריער פאַר אַלצ וועגנ דער פּאָליטישער באַדייטונג, וואָס עס האָט די היסטאָרישע באַשטימונג פונ אונדזער צענטראַלער ראַטנ־רעגירונג פונ 7־טנ מיי ד. י. וועגנ שאַפנ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט. ס'איז קיינ שומ צווייפל ניט, אז די דאָזיקע באַשטימונג דערלאַנגט א פאַרניכטנדיקנ קלאַפּ די רעשטנ פונ דער נאַציאָנאַליסטישער אידעאָלאָגיע אינ דער סוויווע פונ די יידישע אַרבעטנדיקע אונ פאַרשטאַרקט אומגעהייער זייער אינטערנאַציאָנאַלנ באַוווסטזיינ. יעדער יידישער אַרבעטער, יעדער יידישער האָרעפּאַשניק איבערצייגט זיכ קלאָר אונ דייטלעכ הערינ, ווי אופמערקזאַמ די ראַטנמאַכט באַציט זיכ צו דער לייזונג פונ דער נאַציאָנאַלער פראַגע אינ אַנ ענדגילטיקער אונ אויסשעפּנדיקער פאָרמ, ניט בלויז טעאָרעטיש, נאָר אויכ פּראַקטיש.

קיינער קאָנ ניט אָפּלייקענענ, אז די סאָציאל-עקאָנאָמישע רעקאָנ-סטרוקציע פונ די ייִדישע מאסנ איז פאָרגעקומענ דערהויפּט מיטנ וועג פונ איינגלידערנ די ייִדישע ארבעטנדיקע, דעריקער די יוגנט, אינ דער אינדוסטריע, באזונדערס אינ די אונטערנעמונגענ פונ דער שווערער אינדוסטריע. דאָ האָבנ מיר געהאט א באדייטנדיקנ וווּקס אינ פאַריאָר פונ ערשטנ פינפיאָר. די צאָל פונ דער זעלבסטטעטיקער ייִדישער באפעלקערונג, וואָס באשעפטיקט זיכ מיט לוינ-ארבעט, איז באדייטנדיק העכער ווי בא א ריי אנדערע פאָרויסגייענדיקע פעלקער. נאָר דער פּראָצעס פונ צוציענ די ייִדישע אָרעמשאפט צו פּראָדוקטי-ווער ארבעט איז פאָרגעקומענ ניט גלייכמעסיק, אונ וועזנטלעכע רעשטלעכ פונ דער אומנאָרמאלער לאגע אינ דער סאָציאלער סטרוק-טור פונ די ייִדישע מאסנ איז נאָכ נייטיק צו ליקווידירנ דורכ אי-בערוואנדערונג. עס זיינענ פאראנ אויכ ווייניק-קוואליפיצירטע ארבע-טער, וועלכע וועלנ אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט באקומענ די מעגלעכקייט צו קוואליפיצירנ זיכ אונ איבערקוואליפיצירנ זיכ.

בא דער מאסנ-איבערוואנדערונג מוז מענ אויכ מאָביליזירנ א בא-שטימטע צאָל פונ דער ייִדישער לערניוגנט, וואָס פארענדיקנ די מיטלשולנ אונ הויכ-שולנ. די דאָזיקע יוגנט וועט געשיקט ווערנ אפ אר-בעט אינ דער נייעשאפענער געגנט, ווו עס וואקסט אזוי שנעל דער נאָכפרעג אפ קאדרענ.

די איבערוואנדערונג פונ די ייִדישע ארבעטער אונ ארבעטנדיקע אינ דער נייער געגנט ארייננ קאָנ מענ איצט ניט מאָטיווירנ מיט דער נייטיקייט צו באהעפטנ די דאָזיקע מענטשנ צו פּראָדוקטיווער ארבעט. אָט דער מאָמענט איז שוינ קימאט אינגאנצנ געלייזט. די מעלוכישע באדייטונג פונ בויענ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט איז צו זענ פונ דעמ, וואָס, לעמאָשל, די בויונג פונ מעטאלורגישנ קאָמבינאט אפ דער באזע פונ בורעיער קוילנ אונ קליינכינגאנישנ אייזנ איז פאָרויס געזענ אינ די באשטימונגענ פונ XVII פארטיי-צוזאמענפאָר. דאָס גיט אונדז די פולע מעגלעכקייט צו רופנ אהינ א סאכ טויזנטער ייִדישע ארבעטער אונ ארבעטנדיקע אפ שלאָגלערישער ארבעט. דאָס איז א סאכ א העכערע שטופע אינ פארגלייכ מיט דער פאָריקער

ארבעט, ווענ עס האָט זיכ געהאנדלט בלויז וועגנ ליקווידירנ די דעקלאסירונג פונ דער יִדישער אָרעמשאפט.

פאר יעדנ באוווסטזיניקנ אָנטיילנעמער אינ דער סאָציִאליסטישער בויונג איז פולשטענדיק קלאָר די באדײַטונג, וואָס עס האָט פאר אונדז די פארטיידיקונג פונ ווײַטנ מיזרעכ קעגנ אינטערווענצ. איינער פונ די גרונט-מאָמענטנ פונ פארשטארקנ די פארטיידיקונג פונ אונדזערע ווײַטמיזרעכדיקע גרענעצנ איז באזעצנ דעמ דאָזיקנ קאנט מיט זיכערע, אויסגעהאלטענע מענטשנ. וואָס שטארקער מיר ווערנ אפנ ווײַטנ מיזרעכ, אלצ ווײַטער ווערט אָפגערוקט די מיל-כאָמע-געפאר. דאָס פאָדערט, אז מיר זאָלנ אלצ מער אונ מער ארײַנציִענ די יִדישע ארבעטער אינ דער סאָציִאליסטישער בויונג אפנ ווײַטנ מיזרעכ, וועלכער נייטיקט זיכ אזוי שטארק אינ ארבעט-קראפט.

די באשטימונג פונ דער פארטיי אונ פונ דער רעגירונג וועגנ שאפנ די אווטאָנאָמע געגנט איז אפ קיינ פאל ניט אויסגערעכנט אפ דעמ, אז מע זאָל דאָרטנ סטאביליזירנ די איצטיקע לאגע. די דאָזיקע באשטימונג וועט פאָרויס א באדײַטנדיקנ וווּקס פונ דער יִדישער באפעלקערונג, וועלכע וועט שפעטער אנטוויקלענ מיט די נייטיקע טעמפנ די בויונג פונ דער יִדישער אווטאָנאָמער געגנט.

ס'איז קיינ צווייפל ניט, אז מע וועט דארפנ אצינד א סאך מער פארשטארקנ אונדזער קאמפ קעגנ די יִדישע נאציִאָנאליסטנ, ווײַל זיי וועלנ געווים פרווּונ אויסנוצנ פאר זייערע צוועקנ אזא אויסערגעוויינלעכ וויכטיקנ מאָמענט אינ לעבנ פונ די יִדישע מאסנ, ווי דאָס שאפנ צומ ערשטנ מאָל אינ דער געשיכטע א יִדישע אווטאָנאָמע געגנט. מע דארפ שטענדיק זײַנ גרייט צו געבנ זיי דעמ געהעריקנ ווידערשטאנד.

די קלאסנ-פײַנטלעכע שטימונגענ קאָנענ געפינענ זייער אויסדרוק אינ פארשיידענע פאָרמענ — אָדער אלס בורזשואז-נאציִאָנאליסטישער פרווּו צו פארשמירנ דעמ קלאסנקאמפ אינ דער יִדישער סוויווע, פארבײַטנ אימ מיט אנ אייגנהײַטלעכנ נאציִאָנאלנ פראָנט,

אָדער פאַרקערט — דיסקרעדיטירנ, מאכנ צו גישט די גאַנצע באַדייַטונג פונ דער היסטאָרישער באַשטימונג פונ אונדזער רעגירונג, טרייַבנ רעכילעס אַפ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט אונ אירע דערגרייכונגענ, צודעקנדיק דאָס אַלצ מיט לינקאַטשישע פסעוודאָ־אינטערנאַציאָנאַליסטישע פראַזעס. מיר דאַרפנ מיט דער גאַנצער פעסטקייַט קעמפנ קעגנ די לינקאַטשישע קנייטשנ אונ קעגנ די נאַציאָנאַליסטישע אַרויסטרעטונגענ, ווייַל די דאָזיקע ביידע פאַרקריפלונגענ פונ אונדזער פּאָליטיק פירנ צו איינס אונ דאָס זעלבע: צומ פאַרקריפלענ אונ אונטעררייַסנ די דירעקטיוונ פונ אונדזער פּאַרטיי אונ רעגירונג וועגנ שאַפנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט.

מיר דאַרפנ אכטונג געבנ אַפ דעמ, אַז דער צוגאַנג צו דער דאָזיקער פראַגע זאָל שטענדיק זייַנ א ריכטיקער אונ א פּאַרטייִש אויסגעהאַלטענער. די אָנווענדונג פונ דער נאַציאָנאַלער פּאָליטיק בענעכייע די ייִדישע מאַסנ דאַרפ געבויט ווערנ אַפ אינטערנאַציאָנאַלע יעסוידעס אינ הערסקעמ מיט דער גענעראַלער ליניע פונ אונדזער פּאַרטיי.

אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, וו עס וועלנ קאָנצענטרירט ווערנ באַדייַטנדיקע קאָמפּאַקטע מאַסנ ייִדישע האָרעפּאַשניקעס, וועט זייַנ א סאַך מער מעגלעכקייַטנ צו בויענ די סאָציאַליסטישע לויטנ אינהאַלט אונ נאַציאָנאַלע לויט דער פאָרמ ייִדישע קולטור. דער דאָזיקער אומשטאַנד וועט פונ זייַנ זייַט פאַרגרינגערנ דאָס בייַקומענ דעמ נאַציאָנאַליזמ אונ אַנדערע שעדלעכע ווירקונגענ.

**
*

אינ דער צייַט, ווענ די ראַטנמאַכט שאַפט די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט, וואַקסט אומעטומ אינ די קאַפּיטאַליסטישע לענדער דער אַנטיסעמיטיזמ; אינ די לענדער, וו עס בושעוועט אַפנ דער פאַשיזמ, לעבט די ייִדישע אַרבעטנדיקע באַפעלקערונג אונטער א שווערנ יאָכ אונ זי איז גיט זיכער מיטנ מאָרגנדיקנ טאָג: די שטענדיקע סאַקאָנע פונ בלוטיקע ייִדישע פּאָגראָמענ, דאָס קעסיידערדיקע אַרויסשטויסנ די ייִדישע מאַסנ פונ דער פּראָדוקציע אאַוו.

די ציִעניסטנ נוצנ אויס די צייַטווייַליקע פאַשיסטישע קאָניונקטור אונ רופנ די ייִדנ קיינ פּאַלעסטינע, אָבער די איבערוואַג־

דערונג פונ די ייִדנ קיינ פאלעסטינע איז געבויט אפ א פ ו י ל נ א י מ פ ע ר י ִ א ל י ס ט י ש נ ב אָ ד נ.

בלויז אפ איינ זעקסטל פונ דער וועלט — אינ ראטנפאר־באנד — איז מעגלעכ אויסשעפנדיק לייזנ די נאציִאנאלע פראגע. דאס דארפ גוט געדענקענ יעדער האָרעפאשניק אינ פססר, דאָס דארפנ וויסנ אונדזערע פריַינט אפ יענער זיַיט פונ די ראטנ־גרע־נעצנ, וועלכע אינטערעסירנ זיכ מיט אונדזערע דערגרייכונגענ.

די הויפט־אופגאבע באשטייט איצט אינ דעמ, אז דער באשלוס וועגנ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זאָל ווירקלעכ ברענגענ צומ באפעסטיקנ און פארברייטערנ דאָרטנ אונדזער ארבעט שוינ פונ היַינטיקנ טאָג אָנ. און קעדיי מע זאָל אויספילנ אלע איבערוואנדע־רונג־און בויונג־פלענער, איז נייטיק צו פארשטארקנ די אָנפירונג פונ צענטער און פונ דער געגנט, מע דארפ שאפנ די נייטיקע צאָל ראיאָנענ און פארפעסטיקנ זיי מיט די געהעריקע דורכגעקאָנטראָ־לירטע קאדרענ.

מיט פרייד באגריסנ מיר דעמ היסטאָרישנ באשלוס פונ אונדזער רעגירונג. מע דארפ אָבער געדענקענ, אז דאס לייגט אפ אונדז ארופ א קאָלאָסאלע פאראנטוואָרטלעכקיַיט פאר די ווירקלעכ באָלשעוויס־טישע טעמפנ פונ דער סאָציִאליסטישער בויונג אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, וואָס דארפ ברענגענ צומ וויַיטערדיקנ עטאפ — צומ איבערוואקסנ פונ דער אווטאָנאָמער געגנט אינ א רעפובליק.

דער קאנטישער פארטיי־קאָמיטעט און דער קאנט־אויספירקאָמ פונ וויַיטנ מיזרעכ, דער בירעבידזשאנער ריַיפארטקאָמ און ריַיאויספיר־קאָמ, די ייִדישע איבערוואנדערער און די גאנצע האָרעפאשנע בא־פעלקערונג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, דער קאָמערד און דער געזערד אינ צענטער און אפ די ערטער, די גאנצע פראָלעטא־רישע געזעלשאפטלעכקיַיט — אלע דארפנ זיכ איצט מאָביליזירנ, כעדיי גיכער און בעסער דורכפירנ אינ לעבנ די באשטימונג פונ פאר־באנדישנ צענטראלנ אויספירקאָמיטעט פונ 7טנ מיַי וועגנ פאר־וואנדלענ דעמ בירעבידזשאנער ראיאָנ אינ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט.

יאָרהונדערטער האָט זיכ די געשיכטע פונ יידישנ פאָלק אַנטוויקלט אַזוי, אַז עס האָט ניט נאָר ניט פאַרמאָגט קיינ אייגענע מעלוכישקייט, נאָר עס איז אַלצ מער אונ מער צעשטויבט געוואָרנ, איינגלידערנדיק זיכ אַלס נאַציאָנאַלע מינדערהייטנ אינ אַנדערע נאַציאָנאַל-טעריטאָריעלע אָרגאַניזמענ.

די געזעצנ פונ דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, וועלכע זיינענ געבויט אויפ דעם, וואָס די שטאַרקע עקספּלואַטירנ די שוואַכע, פירנ אומפאַרמײַדלעכ צו נאַציאָנאַלער אונטערדריקונג, וואָס האָט דעם ציל צו קעמפנ קעגנ די קאָנקורענטנ אינ אַלע געביטנ: אינ דער אינדוסטריע, אינ האַנדל אונ אינ פאַרשיידענע אַרבעט-געביטנ. די נאַציאָנאַלע אונטערדריקונג דאַרפנ האָבנ די קלאַסנ, וועלכע זיינענ פאַרינטערעסירט אינ עקספּלואַטאַציע. זיי באַמיִענ זיכ אָבער אָפּנאַרנ די מאַסנ, צוגעבנדיק זייער פאַרוואַלטונג-סיסטעם אַ נאַציאָנאַלנ כאַראַקטער, עס זאָל אויסזענ, אַז די הערשנדיקע קלאַסנ טוענ אַלצ קלוימערשט אינ נאָמענ פונ די אינטערעסנ פונ גאַנצנ פאָלק.

די בורזשואַזיע פונ די אונטערדריקטע פעלקער פּאַסט זיכ צו אינ דער אָדער אינ אַנ אַנדער פאָרמ צו דער אַלגעמיינער לאַגע אינ דער מעלוכע, אונ די גאַנצע לאַסט פונ נאַציאָנאַלנ דרוק פאַלט אויפ די פאָלקסמאַסנ, וועלכע ווערנ דאָפּלט אונטערדריקט — אי אַלס קלאַס אי אַלס נאַציאָנאַליטעט. די אויפגאַבע פונעמ פּראָלעטאַריאַט באַשטייט אינ דעמ, אַז ער זאָל דורכפירנ אַ ריכטיקע ליניע אינ דער נאַציאָנאַלער פראַגע, קעדיי ער זאָל אינ געשטאַלט פונ די אונטערדריקטע נאַציאָנאַליטעטנ האָבנ זיינע טרייע פאַרבינדעטע, אויפ וועלכע ער זאָל זיכ שטיצנ אינ זיינ היסטאָרישנ קאַמפּ פאַר דער באַפרייונג פונעמ אַרבעטער-קלאַס אונ פונ דער גאַנצער מענטשהייט.

די יידישע מאַסנ האָבנ אַנ אַלטע געשיכטע, דערהויפּט אינ רוסלאַנד, ווו זיי זיינענ דוירעסלאַנג באַזונדערס אַכזאָריעסדיק פאַרפאָלגט געוואָרנ. אָבער גלייכצייטיק, אונ טיילווייז טאַקע דעריבער זיינענ די יידישע אַרבעטער געווענ אַ באַדייטנדיקער פאַקטער אינ דער רעוואָלוציע. זיי האָבנ גענומענ אָנטייל אינ די פאָדערשטע רייענ פונ דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג פונ זינט די באַוועגונג:

איז אנטשטאנענ. וועגנ דעמ זאָגט אונדז איידעס דער אנאליז פונ נאציאָנאלנ באשטאנד פונ די רעוואָליוציאָנערנ, וועלכע זיינענ איבערגעגעבנ געוואָרנ צומ געריכט אונ האָבנ געהאט פּאָליטישע פּראָצעסנ, אָנהייבנדיק פונ די פּראָצעסנ פונ די פאָלקיסטנ ביז די סאמע לעצטע יאָרנ פונ צאריזמ. עס איז ווערט אָנצווייזנ, לעמאָשל, אז דער פּראָצענט יידנ מיטגלידער פונ דער געזעלשאפט געוועזענע פּאָליט־קאטאָרזשאנעס אונ פארשיקטע באטרעפט 25, ביימ אינ דער באפעלקערונג פונ פססר באטרעפט דער פּראָצענט יידנ בלויז 4; אינ דער געזעלשאפט אלטע באָלשעוויקעס איז פאראנ בערעכ 10 פּראָצ. יידנ. די דאָזיקע פאקטנ באווייזנ קלאָר, אז די יידישע ארבעטער, אונ טיילווייז די יידישע האָרעפאשנע אינטעליגענצ, האָבנ געענטפערט אפנ נאציאָנאלנ דרוק מיט א פארשטארקטנ רעוואָליוציאָנערנ קאמפ.

איצט דערמאָנט זיכ באזונדערס שארפ די אויסערגעוויינלעכע רעכטלאָזיקייט פונ די יידישע האָרעפאשנע מאסנ אינ דער פארגאנגענהייט, ווענ מע האָט פאר זיי געשאפנ א ספּעציעלנ „טכומ“, פונ־וואנענ מע האָט זיי ניט ארויסגעלאָזט אינ די איבעריקע טיילנ פונ רוסלאנד, ווענ זיי האָבנ ניט געהאט קיינ צוטריט אינ דער אינדוסטריע אונ לאנדווירטשאפט. די יידישע ארבעטנדיקע האָבנ געטראָגנ א באזונדערנ שטעמפּל: אינ זייערע דאָקומענטנ פלעגט מענ אונטערשטרייכנ זייער רעכטלאָזיקייט, אָנווייזנדיק: „וווינענ דאָרטנ, ווו יידנ איז דערלויבט”. אינ טאָכ אָבער איז זיי געווענ דערלויבט בלויז צו שטארבנ פונ הונגער, אונ אזויווי זיי האָבנ ניט געוואָלט שטארבנ, האָבנ די בעסערע עלעמענטנ פונ די יידישע ארבעטנדיקע געטאָנ אזוינס, וואָס איז ניט געווענ „דערלויבט”, דאָס הייסט, זיי האָבנ אָנטייל גענומענ צוזאמענ מיט די ארבעטער פונ די איבעריקע נאציאָנאליטעטנ אינ דער רעוואָליוציאָנערער באוועגונג.

דער אנטיסעמיטיזמ איז געווענ איינער פונ די ווינקל־שטיינער אינ דער אידעאָלאָגיע פונ צאריזמ אונ פונ יענע קלאסנ, אפ וועלכע ער האָט זיכ געשטיצט. דער אנטיסעמיטיזמ האָט עקזיסטירט ניט בלויז אינ רוסלאנד, נאָר אויכ אינ אנדערע קאפּיטאליסטישע לענ־

דער, ווו ער ווערט פּראַקטיקירט אויך איצט. די דײַטשישע פאַשיסטן באַווײַזן אין דער פּראַקטיק, אַז זיי זײַנען די פּאַרזעצער פון דער אַנטיסעמיטישער פּאָליטיק פון לעצטן צאַר ניקאָלײַ ראָמאַנאָוו. זיי באַמיִען זיך אַפילו אים איבערשטײַגן, זיי סטאַרען זיך, אַז די טראַגעדיע פון די פּערזאָנישע פּאָגראָמען אין קישענעוו, אָדעס א.א.וו. זאָל אויסזען ווי אַ קינדער-שפּיל אַנטקעגן די שטענדיקע פּאָגראָמען, וואָס די פאַשיסטן מאַכן אויף די ייִדישע אַרבעטנדיקע, וועלכע געפינען זיך אונטער זייער מאַכט. דער אַנטיסעמיטיזם און דער נאַציאָנאַלער דרוק פאַרשטאַרקן זיך אין אַלע קאַפּיטאַליסטישע לענדער.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס נאָך דער יאָריקער הערפּאַרונג פון זייער רעגירונג האָבן די פאַשיסטן באַוויזן, אַז אַלע זייערע צוזאָגן זײַנען געווען אַ בלאָף, אַז קיין איין ערנסטע מעלוכע-פּראָבלעם איז אויף אַ האָר ניט געלייזט, נאָר פאַרקערט, דאָס לעבן ווערט אַלץ טײַערער, עס ווערן אַלץ גרעסער די שוועריקייטן ניט נאָר פון פּאָליטישן, נאָר אויך פון עקאָנאָמישן כאַראַקטער, — האָבן די פאַשיסטן אָנגעהויבן פירן אַ שטאַרקערע אַנטיסעמיטישע קאַמפּאַניע, זיי העצן קעגן די ייִדן, אַז די ייִדן זײַנען קלוימערשט שולדיק אין די פאַשיסטישע מאַפּאָלעס.

די ענגלישע פּרעסע האָט דאָ ניט לאַנג געשריבן וועגן די לעצטע אויסערגעוויינלעך שאַרפן אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען פון די פאַשיסטישע לידערס, באַזונדערס פונעם פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטער געבעלס. דעם 13-טן מײַ איז געבעלס אַרויסגעטראָטן אין בערלינער ספּאָרט-פּאַלאַס מיט אַ רעדע קעגן דער קריטיק פון דער עקאָנאָמישער פּאָליטיק פון היטלערס פאַשיסטישער רעגירונג. ער האָט געפּרוווט דערקלערן די עקאָנאָמישע שוועריקייטן און די קאַטאַסטראָפישע פינאַנציעלע לאַגע מיטן בויקאָט פון די דײַטשישע סכוירעס, אין וועלכן, ווי ער האָט געזאָגט, עס זײַנען שולדיק די דײַטשישע ייִדן. די דראָונגען קעגן ייִדן האָבן אין זײַן רעדע פאַרנומען אַ גרויס אָרט. די פאַשיסטישע רעגירונג האַלט אויפן אויג, אַז מיט דער הילף פון אַ נײַער אַנטיסעמיטישער כוואַליע וועט זי געלינגען צו פאַר-

שטארקן די שאָוויניסטישע שטימונגען און וועקן די אלגעמיינע אומצופרידנקייט ניט קעגן די פאשיסטן, נאָר קעגן ייִדן.

דערמיט דערקלערט זיך אויך דער אויסשליסלעכער פאקט, וואָס אין אַ ספּעציעלן נומער פון דער צייטונג „שטורמער“, וועלכע עס לאָזט ארויס איינער פון די אָנגעזעענע נאציאָנאל-סאָציאליסטישע לידערס שטרייכער, איז איבערגעכאזערט געוואָרן דער בלוט-בילבל אף ייִדן. די דאָזיקע העצע ווערט אויפגעהויבן אין שטרייכערס אָרגאן ניט נאָר טעאָרעטיש, נאָר עס ווערן פּראקטיש צוגעגרייט געריכט-פּראָצעסן קעגן ייִדן, ענלעך צום ביילים-פּראָצעס (אין קיעוו, 1913 יאָר). אפילע די בורזשואזע פּרעסע אין ענגלאנד, אין געשטאלט פון „אָבסערווער“, קאָנסטאטירט, אז פון שטרייכערס בלאט שמעקט מיט בלוט און אז „די דאָזיקע נעץ פון ליגנס און העצע איז, ווי עס ווייזט אויס, א צוגרייטונג צו ייִדישע פּאָגראָמען“. דער „טיימס“ שרייבט, אז דער „שטורמער“ מיט זיינע בלוט-בילבולים קעגן ייִדן איז אויפגענומען געוואָרן אין דער גאנצער וועלט מיט צאָרן. אויב דער דאָזיקער מיטלאלטער וואָלט פּראָפּאגאנדירט געוואָרן אין עפּעס א צווייטראנגיקער צייטונג, וואָלט מען עס געקאָנט באטראכטן בלויז פון פּסיכאָלאָגישן שטאנדפּונקט, אָבער בא דער לאגע, וואָס דער רעדאקטער פון דער דאָזיקער צייטונג פארנעמט אין דער פאשיסטישער אָנפירונג, באקומט די געשיכטע גאָר אן אנדער באדייטונג.

דער „טיימס“ וואָרנט די דייטשישע רעגירונג, אז איר טאָלעראנטע באציִונג צו די מיטלאלטערלעכע אינסינואציעס קאָן ברענגען גרויס שאָדן דייטשלאנדס רעפּוטאציע, אָפּגערעדט שוין וועגן דעם, וואָס עס קען פירן צו גוואלדטאטן.

מיר נעמען זיך דאָ ניט אָפּשאצן, אף וויפל דער „טיימס“ איז דאָ אויפריכטיק, אָבער זיין ארויסטרעטונג באווייזט, אז די לאגע איז אן ערנסטע. די אנטיסעמיטישע פּראָפּאגאנדע ווערט געפירט פּאראלעל מיטן פארשטארקן די קאמפּאניע קעגן די רעוואָלוציאָנערע ארבעטער אין דייטשלאנד, פּאראלעל מיטן צוגרייטן דעם געריכט-מאָרד איבערן באוער טעלמאן, פּאראלעל מיטן צוגרייטן די נייע אימפּעריאליסטישע

מילכאָמע קעגנ פּסר פאַר פאַרכאַפּנ די מײַרעור־טעריטאָריעס פונ אונ־דזערע פאַרבאַנדישע רעפּובליקנ.

נאָר אינ לאַנד פונ די ראַטנ, אינ לאַנד פונ דער דיקטאַטור פונ פּראָלעטאַריאַט, וו מע האָט געמאַכט א סאָפ צו דער סיסטעמ פונ עקספּלואַטירנ איינ מענטשנ דורכנ צווייטנ, איז אפ שטענדיק ליקווי־דירט געוואָרנ אויכ דער נאַציאָנאַלער דרוק אונ די אומגלײַכהײַט.

⁂

אינגיכנ נאָכ דער אָקטיאַבער־רעוואָליוציע איז געשאַפנ געוואָרנ דער „קאָמיסאַריאַט פאַר יִדישע נאַציאָנאַלע איניאָנימ”, אינ באַשטאַנד פונ פאָלקאָמנאַצ, וואָס אינ דער שפּיצ פונ אימ איז געשטאַנענ דער כאַווער סטאַלינ. פונ די ערשטע כאַדאָשימ אָנ נאָכ דער רעוואָליוציע איז אַלס א מעלוכישע אופגאַבע געשטעלט געוואָרנ די פראַגע וועגנ צוציִענ די יִדישע אָרעמשאַפט צו פּראָדוקטיווער אַרבעט. אַלס יִדישער קאָמיסאַר האָב איכ אַרויסגערוקט די אופגאַבע צו אָרגאַניזירנ יִדישע פּראָדוקציר־אַרטעלנ אונ לאַנדווירטשאַפטלעכע אַרטעלנ.

די ערשטע טריט אינ דער ריכטונג זײַנענ געמאַכט געוואָרנ נאָכ אינ 1918 יאָר, אָבער דער בירגער־קריג אונ די בלוטיקע פּאָגראָמענ פונ די ווײַסע גענעראַלנ האָבנ פאַרניכטעט די ערשטע יִדישע אַרטעלנ, וועל־כע מיר האָבנ שוינ געציילט פאַר דער קורצער צײַט איבער הונדערט. אינ 1924 יאָר איז געשאַפנ געוואָרנ דער קאָמערד (קאָמיטעט צו אײַנ־אָרדענענ די יִדישע אַרבעטנדיקע אפ ערד באַמ ציק פונ פּסר) אונ אינ 1925 יאָר איז מיטנ זעלביקנ צוועק געשאַפנ געוואָרנ דער געזערד.

דער ערשטער פעריאָד פונ דער אַרבעט איז געווענ באַזונדערס שווער: עס איז אויסגעקומענ צו נעמענ מענטשנ, וואָס זײַנענ גאָר ניט געווינט געווענ צו לאַנדווירטשאַפטלעכער אַרבעט אונ מאַכנ פונ זיי ערדאַרבעטער אינ אַזעלכע ערטער, וו די לאַנדווירטשאַפט פאָדערט א גאַנצ היפּשע אָנשטרענגונג. די דערפאַרונג האָט אָבער באַוויזנ, אַז בא א גוטער אָנפירונג ווערנ די יִדישע האָרעפאַשניקעס גוטע ערדאַרבעטער. באַזונדערס האָבנ אינ דעמ פּראַט מיטגעהאָלפנ די קאָלעקטיווע ווירט־שאַפט־פאָרמענ. ניט געקוקט אפנ באַדײַטנדיקנ אָפּפלוס צווישנ די יִדי־

שע איבערוואנדערער, האָט מענ פונדעסטוועגנ צוגעקליבנ פעסטע קאַדרענ, וואָס האָבנ זיכ ארויסגעוויזנ פאַר גאַנצ שטאַנדהאַפטיקע.

נאָכ פיר יאָר ארבעט פונ קאָמערד אונ געזערד אפ אוקראַינע אונ אינ קרים האָט דער פרעזידיום פונ ציק פססר דעמ 28־טנ מאַרט 1928 יאָר אויסגעטיילט פאַר דער יידישער איינוואנדערונג דעמ בירעבידזשאַנער ראַיאָנ. דער פרעזידיום פונ ציק האָט געהאַט אינ זינענ, אַז דאָרטנ זייַנענ פאַראַנ קאָלאָסאַלע פרייַע ערד־מאַסיוונ אונ גרויסע נאַטירלעכע רייַכטימער, אונ אַז אויב די יידישע איינוואנדערונג וועט געבנ גינסטיקע רעזולטאַטנ, קאָנ דער דאָזיקער ראַיאָנ פאַרוואַנדלט ווערנ אינ א יידישנ אויטאָנאָמענ איינס.

בירעבידזשאַנ איז א ניט באַוווינטער ראַיאָנ מיט א קאָלאָסאַלער טעריטאָריע פונ 7.889 טויזנט הא, באַדעקט מיט ווערטפולנ וואַלד, מיט א גוטער ערד, וואָס פאָדערט אָבער מעליאָראַציע, אויסקאָרטשעווענ וואַלד, אונ מיט פאַרהעלטנישמעסיק ניט קיינ גרויסע צוגעגרייטע ערד־מאַסיוונ. מע דאַרפ מודע זייַנ, אַז די ערשטע איבערוואַנדערער קיינ בירעבידזשאַנ האָבנ ניט געהאַט קיינ פאָרשטעלונג וועגנ די שוועריקייַטנ, וועלכע זייַנענ דאָרט פאַראַנ. דאָס האָט געבראַכט צו א היפּשנ אָפּפלוס, אָבער די שטאַרקערע זייַנענ פאַרבליבנ אונ האָבנ זיכ פאַרפעסטיקט, אונ זיי האָבנ מיר עס צו פאַרדאַנקענ די דערפאָלגנ.

פונ די איבערוואַנדערער, וואָס מע האָט געשיקט קיינ בירעבידזשאַנ, איז דאָרט פאַרבליבנ בא א העלפט. די איבעריקע זייַנענ ארויסגעפאָרנ מערסטנס אינ די שטאָטישע צענטערס פונ ווייַטנ מיזרעכ לעמאָשל קיינ כאַבאַראָווסק, וולאַדיוואָסטאָק, בלאַגאָוועשטשענסק אאוו. א טייל האָט זיכ אומגעקערט צוריק. פאַר דער לעצטער צייַט האָט זיכ דער אָפּפלוס פונ די איבערוואַנדערער שטאַרק פאַרקלענערט, ווייַל די ארבעט־אונ די שטייגער־באַדינגונגענ האָבנ זיכ באַדייַטנדיק פאַרבעסערט, ס'איז בעסער אויפגעשטעלט די וווינונג־בויונג, אונ די אָנגעקומענע איבערוואַנדערער ווערנ באַזאָרגט מיט א מינימאַלנ וווינונג־שטעטעכ. דערנאָכ געפינענ זיי א מעגלעכקייַט זיכ אייַנאָרדענענ בעסער. א באַדייַטנדיקער איבערבראָכ איז אויכ פאַראַנ אינ געביט פונ באַזאָרגנ די איבערוואַנדערער מיט דערנערונג.

דער באשלוס פונ ציק פסר פונ 7־טנ מײַ 1934 יאָר וועגנ שאפנ די יידישע אווטאָנאָמע געגנט איז אָנגענומענ געוואָרנ אינ אזא מאָמענט, ווענ פסר האָט זיך אופגעהויבנ אפ זייער א הויכנ ווירטשאפטלעכנ, פּאָליטישנ אונ קולטורעלנ ניוואָ, ווענ די גאנצע וועלט איז געצווּונגענ צו אנערקענענ אונדזערע ריזיקע דערגרייכונגענ, ווענ בא אונדז איז אויסגעבויט געוואָרנ אונ ס'האָט זיך פארפעסטיקט דער פונדאמענט פונ דער סאָציאליסטישער געזעלשאפט, ווענ דער סאָציאליזמ האָט בא אונדז ענדגילטיק געזיגט אינ שטאָט אונ אינ דאָרפ, די אינדוסטריאליזאציע אנטוויקלט זיך בא אונדז מיט הויכע טעמפנ, די שווערע מעטאלורגיע אונ די קוילנ־אינדוסטריע, וועלכע זײַנענ פריער געווענ הינטערשטעליק אינ פראט פונ אויספילנ זייער פלאנ, האָבנ זיך שטארק א רוק געטאָנ פאָרויס, אפילע דער טראנספּאָרט, וועלכער האָט א לאנגע צײַט שטארק געהונקענ, האָט זיך גענומענ רירנ פאָרויס אונ דערנענטערט זיך שוינ צומ אויספילנ זײַנע מעסלעס־פלענער. די פארזייקאמפאניע איז דורכגעגאנגענ מיט א גרעסערנ דערפאָלג, איידער אפילע אינ פאָריקנ רעקאָרד־יאָר.

די שאָלעמ־פּאָליטיק פונ פסר גיט גלענצנדיקע רעזולטאטנ. זי שטעלט אוועק אונדזער לאנד אפ די אנטשיידנדיקע פּאָסטנס אינ קאמפ פארנ שאָלעמ. אונדזער לאנד איז איינע פונ די גרעסטע מעלוכעס, וואָס שפילט א גרויסע ראָליע אינ דער צווישנפעלקערלעכער פּאָליטיק, די מעכטיקײַט אונ שלאכטפייִקײַט פונ דער רויטער ארמיי איז אופגעהויבנ געוואָרנ אפ זייער א הויכנ ניוואָ. די קולטור־רעוואָליוציע אינעמ לאנד פונ פּראָלעטארישער דיקטאטור מאכט איינ דעראָבערונג נאָכ דער צווייטער. זי גרייט צו קאָלאָסאלע קאדרענ אפ צו פארענדיקנ די בויונג פונ דער אָנקלאסעווער סאָציאליסטישער געזעלשאפט ביזנ סאָפ פונ צווייטנ פינפיאָר. מיר לעבנ אויס אינ באוווסטזײַנ פונ די מענטשנ די רעשטנ פונ דער אידעאָלאָגיע פונ דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט, מיר ליקווידירנ די אָפגעשטאנענקײַט פונ די געוועזענע אונטערדריקטע נאציאָנאליטעטנ.

איינע פונ די וויכטיקסטע אופגאבנ באמ ליקווידירנ די אָפגעשטאנענקײַט פונ די נאציאָנאליטעטנ אונ אויסלעבנ אינ באוווסטזײַנ פונ די

מענטשנ די רעשטנ פונ קאפיטאליזמ איז שאפנ מ ע נ ט ש נ פ ו נ
א נ ײַ ע מ ט י פּ צווישנ די געוועזענע אונטערדריקטע נאציאָנאלי=
טעטנ, וואָס דארפנ ענדגילטיק אויסלעבנ דעמ באזונדערנ שטעמפּל, וואָס
עס האָט אפ זיי ארופגעלייגט דער רעזשימ פונ צארישנ דוירעסדיקנ
נאציאָנאלנ דרוק.

בנעגייע די ייִדישע ארבעטנדיקע אינ פססר דארפנ מיר דעמ
דאָזיקנ מאָמענט באזונדערס דיסקאָנטירנ, ווײַל דער אויסשליסלעכער
נאציאָנאלער דרוק, וועגנ וועלכנ מיר האָבנ פריִער גערעדט, דער אַנ-
טיסעמיטיזמ אונ די פּאָגראָמענ האָבנ זיכ געמוזט אָפּרופנ אפ זייער
פּסיכאָלאָגיע, אפ זייער פיזיאָלאָגישער אונ קולטורעלער אנטוויקלונג.
ס'איז פארשטענדלעכ, אז דער גראד ווירקונג, וואָס די דאָזיקע פאַק-
טאָרנ האָבנ געהאט, איז פאר די פארשיידענע שיכטנ אונ גרופּעס פונ
דער ייִדישער באפעלקערונג געווענ א פארשיידענער. אָבער די וויר-
קונג פונ דער ייִדישער „געטאָ", די געצוווּנגענע אָפּגעזונדערטקײַט
האָט זיכ אָנ צווייפל אָפּגעשפּיגלט אפ די ייִדישע מאסנ אינ א גרוי-
סער מאָס.

אינ פססר, בא דער האטנמאכט, ווערט געשאפנ א נײַער טיפּ
מענטש, אָדער ריכטיקער געזאָגט, א מ ע נ ט ש פ ו נ א ב א-
ש ט י מ ט נ ס אָ ו ו ע ט י ש נ ט י פּ, וואָס האָט זיכ באפרײַט פונ
דער ירושע פונ דער פארגאנגענהײַט. דעמ דאָזיקנ פּראָצעס קאָנ מענ
זייער רעליעפ נאָכשפּירנ אויכ אפ די ייִדישע ארבעטנדיקע, באזונדערס
דאָרטנ, ווּ זיי געפינענ זיכ אינ א קאָמפּאקטער מאסע אונ דערבײַ
אינ אבסאָלוט נײַע באדינגונגענ, ווי אשטייגער אינ די ייִדישע לאנד-
ווירטשאפטלעכע קאָלעקטיווּנ; דאָרטנ איז גלײַכ קענטיק, אז עס האָט
זיכ אויסגעארבעט א נײַער טיפּ מענטש ניט נאָר פיזיש, נאָר אויכ
גײַסטיק. ס'איז געמאכט געוואָרנ א סאָפ צו אלע ירושע=קרענק. אָנ-
שטאָט עקסצענטרישקײַט, וואָס פלעגט זיכ אָפט באגעגענענ, זעענ מיר
א געזעצטנ, סאָלידנ מענטשנ, וואָס ארבעט שלאָגלעריש, אָנ קעסיי-
דערדיקער אײַלעניש, אָנ איבעריקנ געפילדער, א מונטערער, א זיכע-
רער אינ זיכ אונ אינ זײַנ ארבעט. דאָ האָבנ מיר פאר זיכ א מענטש,
וואָס טראָגט ניט אפ זיכ דעמ יאָכ פונ דער טויזנטיאָריקער ירושע

מיט אלע אירע פאָלגנ. דער דאָזיקער מענטש איז ענג פאַרבונדנ מיט
נײַעמ לעבנ, וואָס ווערט געציילט אינ „פינפיאָרג". דאָס פאָלק האָט
זיכ ווי „פאַריינגערט", עס לעבט מיט א נײַעמ יונגנ לעבנ, עס לעבט
ניט מיט דער פאַרגאַנגענהייט, נאָר פאַרקערט, מיט דער געגנוואַרט אונ
נאָכ מער מיט דער צוקונפט, א פאָלק, וואָס האָט איצט אנ אייגענע
יידישע אווטאָנאָמע געגנט אינ באַשטאַנד פונ פסר. עמעס, די דאָזיקע
געגנט דאַרפ מענ נאָכ באַדײַטנדיק פאַרפעסטיקנ, דערנאָכ אויסבאַ
ווענ, אויסהאָדעווענ אנ אווטאָנאָמע רעפובליק, וועלכע וועט זאַנ פאַר
נעמענ א בעקאָוועדיק אָרט צווישנ אירע אַלטע ראַטנ־שוועסטער. די
יונגע יידישע געגנט פאַרמאָגט איצט אַזעלכע קאָלאָסאַלע מעגלעכקייטנ אונ
פראַט פונ אירע רײַכטימער־רעסורסנ, וועלכע פאָדערנ דרינגענדיק באַ
פרוכפערונג דורכ אָרגאַניזירטער שעפערישער אַרבעט. אונ די דאָזיקע
שעפערישע אַרבעט וועט באַלוינט ווערנ פונ די מעטאַל־אויצרעס
קוילנ־אויצרעס אונ אַנדערע, וועלכע ליגנ פאַרבאָרגנ שוינ טויזנטער
יאָרנ אינ איינגעווייד פונ דער ערד. די ערשטע פרוווּנ זײַנענ שוינ געמ
מאַכט געוואָרנ. די יידישע אווטאָנאָמע געגנט האָט שוינ באַקומענ
ליוו־אַטעסטאַט. איצט פאָדערט זיכ ריכטיק אָרגאַניזירנ דאָס באַ
הערשנ די רײַכטימער.

די יידישע אווטאָנאָמע געגנט שאַפט איצט אירע אייגענע
דערנערונג־באַזע. דער פאַרזיי־שעטעכ האָט זיכ דאָרטנ פונ 1926 יאָר
פאַרגרעסערט אויפ 150 פראָצ. אונ באַטרעפט 31 טויזנט הא. דערצ
איז די געגנט אָפ 10 יאָר באַפרײַט פונ אָפליפערנ ברויט דער מעלוכע
א גרויסע באַדײַטונג האָט דאָרטנ די גערטנערײַ, וועלכע האָט זיכ אָנ
געהויבנ אַנטוויקלענ. יעדע אונטערנעמונג האָט איר גאָרטנ, אונ די
אַרבעטער — אייגענע אינדיווידועלע גערטנער, וועלכע זײַנענ א גרויס
סע שטיצע פאַרנ דערנערונג־באַלאַנס פונ דער געגנט.

די קולטורעלע אַנטוויקלונג פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט
גייט מיט ריזיקע טעמפנ. דאָרטנ זײַנענ שוינ פאַראַנ באַ 100 שולנ
צוויי טעכניקומס, 1 וויסנשאַפטלעכ־אויספאָרשערישער אינסטיטוט, 40
פאָליט־אויפקלערערישע אַנשטאַלטנ, עטלעכע שולנ פונ דער צווייטער
שטופע אונ צוויי 10־יאָריקע שולנ, 19 קינדער־גערטנער, 6 קלובנ, 7

רוויטע ווינקלענ, 2 געגנטלעכע צײַטונגענ אונ 3 צײַטונגענ פונ די פּאָ־ליט־אָפּטיילנ בײַ די ראַטווירטנ אונ מטס. אינ צענטער איז פאראנ א היפּשע ביבליאָטעק, א שפּיטאָל, אינ ראַיאָנ — א רײַ מעדיצינישע פּונקטנ. די לעצטע טעג האָט זיכ דאָרטנ געעפנט א ייִדישער טעאטער, וואָס האָט א גרויסע קולטורעלע באַדײַטונג.

די אלגעמיינע פּערספּעקטיווג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זײַנענ זייער גרויס, ווײַל זי פארמאָגט קאָלאָסאלע נאטור־רײַכטימער, וועלכע ווארטנ נאָר אפ געניטע מענטשלעכע הענט, אפ גוטע אָנפירער אונ אָרגאניזאטערס, וואָס קענענ אויסנוצנ אלצדינג, וואָס די געגנט פארמאָגט. די געגנט האָט 4 מיליאָנ העקטאר וואלד, וואָס קאָנ גיינ פאר עקספּאָרט. אינ די וועלדער איז פאראנ א סאכ פוטערווארג־חײַעס, דערונטער פוקסנ, בערנ, סויבלענ אונ א סאכ אנדערע, וואָס גיבנ ווערט־פולנ פוטערווארג. אינ די וועלדער איז פאראנ אָנ א שיער יאגדעס. דאָס איז אויכ א גרויסע הילפ פאר דער דערנערונג פונ דער באפעלקע־רונג אונ ס'האָט אויכ אנ אינדוסטריעלע באדײַטונג. די טײַכנ פארמאָגנ א סאכ פיש.

אינ דער ערד פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זײַנענ פאראנ אָנ א שיער רײַכטימער. אויסער דעם ארויסבאקומ פונ גאָלד אינ די בערג פונ קליינעמ כינגאנ, האָט זיכ דאָרטנ ארויסגעוויזנ בײַ א האלבנ מיליארד טאָנ אײַזנארצ. די רעגירונג האָט דעריבער באשלאָסנ אויס־בויענ א זאוואָד, וואָס דארפ געבנ בײַ א זעקס הונדערט טויזנט טאָנ מעטאל א יאָר. די ערשטע פופציק טויזנט טאָנ וועט מענ באקומענ שוינ אינ 1937 יאָר. קוילנ איז פאראנ אינ געגנט גופא אונ בישכיינעם ליגט דער באריםטער קירמאָ־בורייִשער קוילנבאסיינ.

עס זײַנענ פאראנ קאָלאָסאלע זאפּאסנ גראפיט, מירמלשטיינ, פאר־שיידנארטיקסטע בוימאטעריאלנ. ס'איז אויסגעבויט א וואפּנע־זאוואָד, א רעמאָנט־זאוואָד, ציגל־זאוואָדנ, פאבריקנ פונ בוי־דעטאלנ, א גיי־פאבריק. עס זײַנענ אָרגאניזירט געוואָרנ בײַ א צוואנציק פארשיידענע אפּעראטיווע געווערב־ארטעלנ, אנ עלעקטרישע סטאנציע אאז.

דער קלימאט אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט איז ביז גאָר

א געזונטער. קײנע אָרטיקע ספּעציפֿישע קראַנקײטנ, װי דאָס טרעפט אַמאָל אינ אַנדערע ערטער, זײַנענ ניטאָ.

א באַזונדערע באַדײַטונג האָט דער װערטפולער קוראָרט „קולדור“, װאָס געפינט זיכ אינ דער ייִדישער אװטאָנאָמער געגנט („קולדור“ באַטײַט אפ דער שפּראַכ פונ די צאָפנ־פעלקער — „הײסער קװאַל“). דאָס שװעבלזױער־װאַסער פונ דאָזיקנ קוראָרט האָט א טעמפּעראַטור, װאָס דערגײט ביז 71 גראַד. אַזא װאַסער מיט אַזא טעמפּעראַטור טרעפט זיכ זײער זעלטנ. דער דאָזיקער קוראָרט האָט נאָכ אינ 1931 יאָר געפײַערט זײַנ 10־יאָריקנ יוביליי. אינ קולדור זײַנענ פאַראַנ פיר סאַנאַטאָריעס מיט 350 בעטלעכ, װאַנעס, א לאַבאָראַטאָריע, א רענטגענ־קאַבינעט, עלעקטרישע הײלונג א.א.װ.

קולדור װערט דערװײַל אױסגענוצט נאָר טײלװײַז. זײַנע 10 הײסע שװעבלזױער־קװאַלנ קאָנענ דורכלאָזנ א יאָר 30 טױזנט קראַנקע. דער דאָזיקער קוראָרט איז, לױט זײַנע הײלונג־אײגנשאַפטנ, ענלעכ אפ פּיאַ־טיגאָרסק. אינ קולדור הײלט מענ פונ רעװמאַטיזמ, פונ אָרגאַנישע נערװנ־קראַנקײטנ, פונ פרױענ־קראַנקײטנ, פונ װענערישע קראַנקײטנ, פונ בײנער־טובערקוליאָז אונ פּאָדאַגרע.

דער אַלגעמײנער װוּקס פונ דער ייִדישער אװטאָנאָמער געגנט אונ איר אַנטװיקלונג מיט מער גיכערע טעמפּנ װעט זיכ אָפּרופנ אפנ פאַרפולקומענ דעמ דאָזיקנ מערקװירדיקנ קוראָרט, װאָס האָט א גרױסע באַדײַטונג ניט נאָר פאַר דער געגנט, נאָר אױכ פאַרנ גאַנצנ װײַטנ מיזרעכ. מע האָפט װאָס גיכער פאַרגרינגערנ דעמ צוטריט פונ די אַרבעטנדיקע קײנ קולדור, כאָטש מיט דעמ, װאָס מע זאָל מאַכנ גרינגער דורכצופאָרנ דעמ מעהאַלעכ פונ 34 קילאָמעטער, װאָס טײלט אימ אָפּ פונ דער אײַזנבאַנ־סטאַנציע: מאַכנ א געהעריקנ שאָסײ־װעג אונ אײַנשטעלנ אַנ אװטאָבוס־פאַרקער.

* * *

מע קאָנ זײַנ זיכער, אַז די װײַטערדיקע איבערװאַנדערונג אינ דער ייִדישער אװטאָנאָמער געגנט װעט גײנ מיט א סאַכ גיכערע טעמפּנ, אונ די קאָלאָסאַלע אופנעמפײִקײַט פונ דער דאָזיקער געגנט װעט פאַר־

פולט ווערנ מיט ענטוזיִאסטנ פונ דער סאָציִאליסטישער בויונג אפנ וויַטנ מיזרעכ, וואָס וועלנ בויענ איינצייַטיק זייער אויטאָנאָמע געגנט די אָנטיילנעמער פונ דער דאָזיקער בויונג זיַינענ ניט נאָר יִידישע איבערוואנדערער פונ פססר: פונ אוקראַינע, ווײַסרוסלאַנד, מײַרעוו־געגנט אא.. נאָר אויכ איבערוואַנדערער פונ אויסלאַנד. אינ דער יִידישער אויטאָנאָמער געגנט זײַנענ פאַר די לעצטע יאָרנ געקומענ צו פאָרנ הונדערטער יִידישע אַרבעטער פונ אַמעריקע, פּוילנ, ליטע, פראַנקרײַכ, לעטלאַנד אא. אַהער ציט זיי צו די קאָלאָסאַלע ערד־שעטצנ, וואָס פאַרמאָגנ אַלע רײַכטימער, וואָס זײַנענ נייטיק דעמ מענטשנ, ער זאָל קאָנענ גליקלעכ לעבנ אינ דער סאָציִאליסטישער געזעלשאַפט פונ זיינ קאָלעקטיווער מעכאַניזירטער אַרבעט. דאָ קאָנ מענ שטעלנ צו דינסט דער מענטשלעכער געזעלשאַפט אַלע קוויכעס פונ דער נאַטור און פונ דער טעכניק.

אינ די קאַפּיטאַליסטישע לענדער, לעמאָשל, אינ ענגלאַנד קומט אויס אפ איינ קוואַדראַט־קילאָמעטער 250 מאַנ (און אינ דער יִידישער אויטאָנאָמער געגנט — 0,6 מאַנ) דאָס איז בלויז א רעזולטאַט פונ די ווידערשפּרוכנ אינ דער קאַפּיטאַליסטישער וועלט. יעדע אימפּעריִאַליסטישע מעלוכע שטרעבט צו פאַרכאַפּנ וואָס מער טעריטאָריעס. אויב זי קאָנ זיי אַליינ ניט אויסנוצנ, איז זי צופרידנ דערמיט, וואָס זי לאָזט אַנדערע זיי ניט אויסנוצנ. קאַפּיטאַלנ ווערנ אַרײַנגעלייגט בלויז אַהינ, וווּ זיי גיבנ דעמ קאַפּיטאַליסט א גרעסערנ רעווועכ. דאָס פירט צו א גוואַלדיקער קאָנצענטראַציע, צו אַנ ענגשאַפט, צומ צונויפזאַמלענ א גוואַלדיקע צאָל מענטשנ אפ א קליינעמ שעטעכ אינ די סאַמע ניט צוגעפּאַסטע ערטער. די מענטשנ ווערנ דאָ געבראַכט פאַר א קאָרבנ צומ קאַפּיטאַל, און אינ דער זעלבער צײַט זײַנענ פאַראַנ געגנטנ, וועלכע זײַנענ פּוסט און וויסט.

קאָלזמאַנ דער סאָציִאַליזמ האָט געזיגט בלויז אינ איינ זעקסטל פונעמ ערד־קײַלעכ, אינ פססר, קאָלזמאַנ דעמ פססר דראָעט קעסיידער אַנ אָנפאַל מיצאַד דעמ איפּעריִאַליזמ, וואָס איז אינ אַלע לענדער באַוואָפנט פונ קאָפּ ביז די פיס, איז זייער שווער גלײַכ צו באַפרײַענ זיכ פונ דער שווערער יערושע, וואָס די קאַפּיטאַליסטישע וועלט האָט איבערגעלאָזנ דעמ פּראָלעטאַריאַט. נאָר א קאָלאָסאַלער שריט איז שוינ

געמאכט. דער לאָקאָמאָטיוו פונ דער רעוואָליוציע איילט פאָרויס מיט א
גוואלדיקער קראפט און געשווינדקייט, און דאָ ווערנ אריינגעצויגנ
אינ שעפערישנ לעבנ נייע מענטשנ־שיכטנ, וואָס זיינענ געווענ דערשלאָגנ,
פארוואָרפנ, וואָס האָבנ געקווארט גייסטיק און פיזיש, וואָס זיינענ
פארווילדעוועט געוואָרנ און האָבנ געשמאכט אונטערנ נאציאָנאלנ יאָכ.
די דאָזיקע שיכטנ לעבנ אופ צו א ניי אינדוסטריעל לעבנ. פארוואָר־
פענע ראיאָנענ, געגנטנ און קאנטנ ווערנ פאָרגעשריטענע און אָנפירנ־
דיקע. פריער האָט מענ די דאָזיקע טעריטאָריעס געהאלטנ אינ א פאר־
לאָזענעמ צושטאנד, מע האָט זיי פארוואנדלט אינ פארשיקונג=ערטער,
און מע האָט דאָרט ניט געזענ קיינ סימאָנימ פונ מענטשלעכער קול=
טור. דער סימבאָל פונ די דאָזיקע ראיאָנענ איז געווענ דער בער מיט
זיינ זעקס־כאדאָשימדיקנ שלאָפ, וואָס האָט זיינ באשרענקטנ „טכומ”
און זיינ באשרענקטנ כייִשנ האָריזאָנט.

פססר שאפט א נייע קראפט, וואָס שפיגלט אָפ דעמ ווילנ פונ די
נייע מענטשנ. דאָרטנ, אינ סיביר, ווו עס האָט געלעבט דער „טשאל־
דאָנ”, ווי עס פלעגנ מיט ביטל אָנרופנ דעמ אָרטגעבירטיקנ סיבי־
ריאק די אָנגעקומענע אייראָפייער, איז איצט אופגעקומענ א נייער
מענטש — דער קוזבאסעווער, וואָס פארמעסט זיכ מיט די גרעסטע
אינדוסטריעלע גיגאנטנ אינ דער וועלט, וואָס איז זיכער אינ זיינ ני־
צאָכנ. דער דאָזיקער נייער מענטש, דער בויער פונ סאָציאליזמ, האָט
בעדייע אופצוהייבנ אפנ מיזרעכ א גרויסע אינדוסטריע, שאפנ דאָרטנ
א דריטע קוילנ־ און מעטאלורגיע=באזע בא די טויערנ פונ צאָפנדיקנ
אָקעאנ — אינ אלדאנ און יאקוטיע, בא די טויערנ פונ שטילנ אָקעאנ,
אויסנוצנ די רייכסטע קוילנ־רעזערוונ פונ קירמאָ=בוריי, אפנ מעטאלור־
גישנ ארצ פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט און די בערג פונ דעמ
קליינעמ כינגאנ. פססר, אלס פאָרבילד פונ דער קינפטיקער אלוועלטלע־
כער ראטנ־רעפובליק ווייזט אָנ דער מענטשהייט איר אנטוויקלונג־וועג.

*
**

אפ ווייטער דארפ מענ אינ דער גאנצער ארבעט פאר דער בויונג
פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט געדענקענ, אז די געגנט גייט

אַרײַנ אינ באשטאנד פונ װײַטמיזרעכדיקנ קאנט. דער דאָזיקער מאָמענט איז וויַיט ניט קיינ פאָרמעלער, ער האָט א קאָלאָסאַלע פאָליטישע אונ פּראַקטישע באַדיַיטונג. אינ אונדזער טאָגטעגלעכער אַרבעט דאַרפנ מיר פונ דעם מאַכנ קאָנקרעטע אויספירנ. מיר זיַינענ זייער פאַרינטערעסירט דערינ, אַז די ברייטע מאַסנ זאָלנ מער גענוי אײַנפאָרמירט זײַנ וועגנ אַלע באַזונדערקיַיטנ פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט. מיר דאַרפנ זי מער גענוי דערלערנענ, נעבנ די גייטיקע געאָגראַפישע קאַרטעס, נאָר גליַיכציַיטיק דאַרפנ מיר דערלערנענ די ייִדישע געגנט אויפנ פּאָנ פונ דערלערנענ דעמ וויַיטמיזרעכדיקנ קאַנט אינגאַנצנ גענומענ, אינ צוזאַ-מענהאַנג מיט די אַלגעמיינע פּראָבלעמעס, וועלכע שטייענ פארנ קאַנט. גליַיכציַיטיק דאַרפ מענ זיכ דערשלאָגנ, אַז די ברייטע האָרעפּאַשנע מאַסנ פונעמ וויַיטנ מיזרעכ זאָלנ זײַנ באַקאַנט מיט דער ייִדישער אווטאָנאָ־מער געגנט. שאַפנ א געהעריקע פעסטע געזעלשאַפטלעכ־אָרגאַניזאַציע אינ וויַיטנ מיזרעכ איז אַנ ערשטראַנגיקע וויכטיקע אויפגאַבע. מע טאָר מער ניט דולדנ אַזא לאַגע, ווי מיר האָבנ געהאַט ביז דער לעצטער ציַיט, אַז אינ וויַיטנ מיזרעכ גופא, האָט מענ וועגנ בירעבידזשאַנ געוווּסט ווייניקער ווי אינ אַנדערע ערטער.

מיר דאַרפנ ברייט פּאָפּוליאַריזירנ דעמ לאָזונג, וואָס אַזאַ באַוויי-רימ ה[illegible]אָמט [illegible]וואַרפנ אינ די טעג, ווענ מע האָט פּראָקלאַמירט די ייִדישע אווטאָ[illegible]באַנ[illegible]עגנט — אינ צוזאַמענהאַנג מיטנ רעגירונג־אַקט פונ 7־טנ מיַי, א[illegible]צ פּסר בויט די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט". מיר טרעפנ דעמ ד[illegible] לאָזונג אינ די באַגריסונגענ פונ א ריי אַרבעטער־אָרגאַני-זאַציעס [illegible]נ אונטערנעמונגענ, אינ דער באַגריסונג פונעמ סעקרעטאַר פונ אַלוקראַיִנישנ ציק, כ' וויצעכאָווסקי, אינ די רעזאָלוציעס פונ א ריי מיטינגענ, וואָס זיַינענ פאָרגעקומענ אינ צוזאַמענהאַנג מיטנ פּראָ־קלאַמירנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט. פאַר אונדז איז באַזונדערס וויכטיק דער דאָזיקער לאָזונג, קעדיי צוצוגעבנ אונדזער אַרבעט נאָכ א מער אינטערנאַציאָנאַלנ כאַראַקטער, קעדיי אויספילנ כאַווער סטאַלינס אָנווייַזונג אויפנ XVII פּאַרטיי־צוזאַמענפאָר וועגנ דערציִענ די מאַסנ אינ אינטערנאַציאָנאַלנ גיַיסט. נאָר בא דער דיקטאַטור פונ פּראָלעטאַ־ריאַט, וואָס פאַרווירקלעכט די נאַציאָנאַליטיק פונ דער פּאַרטיי, דעמ

לענינישנ אינטערנאציאנאליזמ, האט געקאנט געשענ אזא „נעס“, אזו[י] די יידישע נאצמינדערהײַט, וואס איז געווענ צעשטויבט אינ מעשעכ פונ יארהונדערטער, האט געקאנט שאפנ א פעסטנ קערנ אינ דער טײַגע נאכ זעקס יאר אנגעשטרענגטער ארבעט — שאפנ דעמ פונדאמענט פונ א יידישער אווטאנאמער געגנט. מיר זײַנענ זיכער, אז דאס איז נאר אנ אנהייב. מיטנ ווײַטערדיקנ באזעצנ די דאזיקע געגנט מיט יידישע איבערוואנדערער, וועלכע דארפנ אינ דער פראקטיק באווײַזנ די גאנצע ריכטיקײַט פונעמ רעגירונג־אקט פונ 7־טנ מײַ 1934 יאר — וועט מענ פארוואנדלענ די דאזיקע דערווײַל ווייניק־באלעבטע טערי־טאריע אינ א בליִענדיקנ קאנט. די באפעלקערונג, וואס וווינט אפ דער דאזיקער טעריטאריע, וועט עס זײַנ בעקוועמ צו טאנ נאר מיט דער געהעריקער הילפ מיצאד די ארבעטנדיקע מאסנ פונ אלע פעלקער אינ פסס״ר, וואס האבנ באוויזנ זיכ צו פארפעסטיקנ פאר די יארנ פונ דער פראלעטארישער רעוואליוציע.

פארשטייט זיכ, די גרונט־שטיצע וועט גיינ לויט דער ליניע פונ דער מעלוכע, לויטנ ביוהזשעט, לויט די סמעטעס פונ באזונדערע פאלקס־קאמיסאריאטנ פונ פססר און רספסר און אנדערע צענטראלע אנשטאלטנ. א סאכ אבער וועט דארפנ געטאנ ווערנ או[illegible] דער ליניע פונ שעפ־הילפ מיצאד דער פראלעטארישער געזעלש[illegible]כקײַט, מיצאד די באזונדערע רעפובליקנ און באזונדערס מיצאד די[illegible] פונ דער יידישער אווטאנאמער געגנט: דעמ ציק פונ ווססר און [illegible] ציק פונ אוססר, ווו עס וווינט די גרונט־מאסע פונ דער יידישער [illegible]פעלקע־רונג אינ פססר.

זייער אינטערנאציאנאלע הילפ דארפ זיכ אויסדריקנ אינ דעמ כאמע וויכטיקנ און ווערטפולנ פאר דער יידישער אווטאנאמער געגנט — זיי דארפנ באזארגנ די געגנט *מיט איבערוואנדערער*, *מיט קאדרענ*, *מיט ספעציאליסטנ*. דערינ באשטייט אצינד די צענטראלע אויפגאבע פונ באהערשנ די אנטצאליקע רײַכטימער און מעגלעכקײַטנ פונ דער נײַער געגנט.

אינ דער דאזיקער הילפ דארפ זיכ אויסדריקנ אונדזער אינטערנא־ציאנאלע סאלידארישקײַט, ווארעמ דער מענטש — דער בויער פונ סא־

ציאַליזמ איז דאָס סאַמע ווערטפולע אינ אונדזערע באַדינגונגענ. די רעפּובליקנ דאַרפנ אָפּקלײַבנ די בעסטע מענטשנ, וואָס טויגנ פאַר דער נײַער בויונג אינ די קאָמפּליצירטע באַדינגונגענ פונ ווײַטנ מיזרעכ. דערבײַ, האָט מענ באַטאָנט, אַז דער לאָזונג „גאַנצ פאָלק בויט די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט" באַטײַט גלײַכצײַטיק, אַז צוגלײַכ מיט די ייִדישע איבערוואַנדערער, וואָס דאַרפנ אַהינ דעריקער געשיקט ווערנ, איז נייטיק צוגעבנ אויכ נ י ט־ י ִ ד י ש ע ק אַ ד ר ע נ, וועלכע וועלנ העלפנ גיכער אויספילנ די פלענער פונ בויענ אָט־דעמ רײַכסטנ גרענעצ־ראַיאָנ.

אינ די באַדינגונגענ פונ בויענ אַ נײַע געגנט איז די אינטערנאַציאָנאַלע הילפ זייער וויכטיק. ווענ די פּראָלעטאַריער פונ פאַרשיידענע אונטערנעמונגענ וועלנ העלפנ אינ דער פאָרמ פונ שיקנ רעמאָנט־בריגאַדעס צו דער נעהעריקער צײַט, העלפנ באַקומענ פאַרשיידענע דעפיציטע מאַטעריאַלנ פונ די שעפישע פאָנדנ אָפ די אונטערנעמונגענ — וועט דאָס האָבנ אַ גוואַלדיקע באַדײַטונג. ווענ די אַרבעטער וועלנ ספּעציעל אינ די ניט־אַרבעט־שאָענ פאַרגרייטנ מאַטאָנעס פאַר דער ייִדישער געגנט, וועט עס באַטײַטנ, אַז די אינטערנאַציאָנאַלע סאָלידאַרישקײַט דריקט זיכ אויס אינ קאָנקרעטע מײַסימ. די אַגיטאַציע אונ די פּראָפּאַגאַנדע מיצאַד די אַרבעטער פונ די פאַרשיידענע נאַציאָנאַליטעטנ פאַר אויסהאָבנ די רעשטנ פונ נאַציאָנאַלער פײַנטשאַפט, וועלכע שטעלט צומ שאַנד־סלופ די אַנטפּלעקונגענ פונ אַנטיסעמיטיזמ צווישנ די אָפּגעשטאַנענע עלעמענטנ, וועלכע פּאָפּוליאַריזירט די באַשטימונגענ פונ דער רעגירונג וועגנ אָרגאַניזירנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט, זײַנענ אַלײנ פאַר זיכ אַ גרויסער פּאָזיטיווער פאַקט אינעמ פאַרווירקלעכנ די לענינישסטאַלינישע נאַציאָנאַלע פּאָליטיק.

דער אינטערנאַציאָנאַלער מאָמענט אינ דער אַרבעט פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט האָט אַנ אַנטשיידנדיקע באַדײַטונג אינ דער געגנט גופע, ווײַל אָפ דער טעריטאָריע פונ דער געגנט וווינענ פאַרשיידענע נאַציאָנאַליטעטנ, וועלכע בויענ זיכ צוזאַמענ, מיט געמיינזאַמע כויכעס. זייער אַרבעט וועט זײַנ פּרוכטבאַר, אויב זיי וועלנ ניט געבנ דעמ קלאַסנפײַנט קיינ מעגלעכקײַט צו צעטיילנ דאָרטנ די אַרבעטנדיקע

לויטנ נאציאָנאלנ סימענ, אפ באזונדערע לאגערנ, אנטוויקלענדיק דעמ נאציאָנאליזמ, דעמ ייִדישנ, רוסישנ, אוקראִינישנ, קאָרייִשנ אאוו. איינע פונ די וויכטיקסטע אופגאבעס פונ דער פארטיי־אָנפירונג אינ געגנט איז — פארשטארקנ מיט אלע מיטלענ די אינטערנאציאָנאלע קלאסנ־דערציִונג. די דאָזיקע אופגאבע דארפ באזונדערס ארויסגערוקט ווערנ פאר דער געזערד־אָרגאניזאציע אינ ווײַטנ מיזרעכ.

מיר דערמאָנענ נאָכאמאָל, אז די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט גייט ארײַנ אינ באשטאנד פונ ווײַטמיזרעכדיקנ קאנט. אז דאָרטנ ווערט גע־לייזט איר גורל, איר דערפאָלג אָדער דורכפאל. דאָס איקערדיקע הענגט אָפ פונ דער אָרטיקער פארטיי־אָרגאניזאציע אונ פונ איר אָנ־פירונג, פונ די אָרטיקע ראטנ־אָרגאנענ, פונ דער אָנפירונג מיצאד די געגנטלעכע אָרגאנענ, וועלכע דארפנ ווערנ דורכגעדרונגענ מיטנ באַ־וווסטזײַנ פונ דער קאָלאָסאלער פאראנטוואָרטלעכקײַט, וואָס די רע־גירונג־באשטימונג פונ 7־טנ מײַ 1934 יאָר לייגט אפ זיי ארופ. מיינענ, אז מע קאָנ אָנפירנ מיט דער בויונג פונ דער ייִדישער אווטאָ־נאָמער געגנט פונ צענטער, פונ מאָסקווע, פאר 10 טויזנט קילאָמע־טער, הייסט אָפנארנ זיכ אליינ. ווי אָפעראטיוו דער קאָמערד זאָל ניט זײַנ, ווי דער געזערד זאָל אים ניט העלפנ, וועט דער שווערפונקט פונ בויענ די געגנט ליגנ אינ דער קוואליטעט פונ דער ארבעט פונ די אָרטיקע אונ געגנטלעכע אָרגאניזאציעס.

דאָס איז פארשטענדלעכ, נאָר דאָס נעמט אפ קיינ פאל אונ [illegible] ניט אראָפ די פאראנטוואָרטלעכקײַט פונ יענע צענטראלע [illegible] אונ אָרגאניזאציעס, אפ וועלכע ס'איז ווי א הויפט־אופגאבע [illegible]גע־לייגט געוואָרנ צו מיטהעלפנ דער סאָציאליסטישער בויונג אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט. מע דארפ נאָכ גענויער אײַנשטעלנ, ווער פארוואָס איז פאראנטוואָרטלעכ, נאָר די אלגעמיינע פאָליטישע פאר־אנטוואָרטלעכקײַט פאלט אפ יענע, וועלכע דארפנ בויענ די געגנט. די געזערד־אָרגאניזאציעס דארפנ זיכ אינ דער ארבעט נאָכ מער מאָבילי־זירנ. דער דערגרייכטער דערפאָלג פארפליכטעט ווײַטער צו פאנאנדער־וויקלענ די ארבעט.

*
**

די צאָל מיטגלידער פונ געזערד איז נאָכ וויַיט ניט קיינ גענוגנדיקע. מע דארפ גראָד איצט אויסניצנ דעמ מאָמענט, ווענ עס האָט זיכ ארויסגעוויזנ אזא גוואלדיקער אינטערעס צו דער שאפונג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, קעדיי ערנסט פארנעמענ זיכ מיט ווער־בירנ מיטגלידער פארנ געזערד אינ אלע אונטערנעמונגענ, אינ די קאָל־ווירטנ, ראטווירטנ, אינ דער רויטער ארמיי, צווישנ דער סטו־דענטשאפט אונ לערניוגנט.

די רעאָרגאניזאציע פונ קאָמערד אינ דעמ פראט, וואָס אינ זיַינע הענט ווערט קאָנצענטרירט די אָפעראטיווע אָנפירונג מיט דער איבער־וואנדערונג פונ די ייִדישע ארבעטנדיקע, וועט טיילוויַיז באפריַיענ אָפ די ערטער דעמ געזערד פונ דירעקטער ארבעט צו ווערבירנ אונ אָפ־קליַיבנ איבערוואנדערער, וואָרעמ לויט אָט דער ליניע וועט ארבעטנ דער אפאראט פונ קאָמערד. די אָרגאניזאציעס פונ געזערד וועלנ קאָנענ מער קאָנצענטרירנ זייער אויפמערקזאמקיַיט אפ דער געזעלשאפטלעכער אונ פאָליט־דערציִערישער ארבעט, אפ ווערבירנ מיטגלידער, אפ אויס־זוכנ מיטלענ, אפנ שעפטום.

אינ דער זעלבער ציַיט דארפ מענ געדענקענ, אז די פראגע וועגנ מענטשנ, וועגנ איבערוואנדערער איז פאר דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט אנ אנטשיידנדיקע פראגע. אונ די געזערד־אָרגאניזאציע וועט דארפנ אפנ סאמע ערנסטנ אויפנ געזעלשאפטלעכ מיטהעלפנ דעמ אפאראט פונ קאָמערד אפ די ערטער צו ווערבירנ אונ אָפקליַיבנ אי־בערוואנדערער. ביזוואנענ דער דאָזיקער אפאראט וועט געשאפנ ווערנ, דארפ מענ נאָכ ענערגישער ווי פריִער פאָרזעצנ די ארבעט לויט דער דאָזיקער ליניע, וואָרעמ די פראָגראמ פונ איבערוואנדערונג אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט דארפ אומבאדינגט אויסגעפילט ווערנ, פונקט ווי עס דארפ אויסגעפילט ווערנ די פראָגראמ פונ דער איבער־וואנדערונג אינ די איבעריקע ייִדישע ראיאָנענ, וועלכע מיר טאָרנ אויכ אפ וויַיטער ניט ארויסלאָזנ פונ אויג. מיר דארפנ זיי העלפנ דער־אָבערנ די פאָדערשטע פאָזיציעס אינ דער סאָציאליסטישער בויונג.

אינ באשטאנד פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט וועלנ אָרגאניזירט ווערנ 4—5 ראיאָנען, וועלכע דארפנ קאָמפלעקטירט ווערנ מיט נעהעריקע טוער. דאָס ליגט ארופ אפ די געזערד־אָרגאניזאציעס א פליכט: טייקעפ אָנצונעמענ מיטלענ צו באזאָרגנ די ייִדישע געגנט מיט צוגאָב־קאדרענ, מיט טוער פונ די אנטשפרעכיקע קוואליפיקאציעס. מע דארפ נעמענ אינ אכט, אז א גרויסע ראָליע אינ דער ארבעט פונ פארוואנדלענ דעמ ראיאָנ אינ א געגנט האָט געשפילט דער פאקט, וואָס דער ראיאָנ איז זיכ שטארק צעוואָקסנ, וואָס ער האָט שוינ א ביודזשעט פונ 54 מיליאָנ רובל, אונ איז צעוואָרפנ אפ א ריזיקנ שעטעכ פונ העכער 7 מיליאָנ הא. אָנפירנ מיט אימ פונ אײנ אָרט, פונ צענטער, ניט האָבנדיק קײנ אָנשפאר אפ די ערטער, איז ניט מעגלעכ. מיר דארפנ איצט העלפנ דער געגנט שאפנ אונ פארפעסטיקנ אירע ראיאָנע פונקטנ.

די אָרגביוראָ, וואָס ווערט געשאפנ אפ צו פארוואנדלענ דעמ ראיאָנ אינ א געגנט, דארפ וויסנ, אז אינ געשטאלט פונ געזערד וועט זי געפינענ די נייטיקע אונטערשטיצונג. דאָס דארפ זיכ אויסדריקנ ניט בלויז אינ רעזאָליוציעס, נאָר אינ קאָנקרעטע מעשׂים, אינ הילפ מיט קאדרענ אונ מיטלענ. מיר דארפנ איצט אונדזער פלאנ פונ הויצאָעס אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט פאר דעמ יאָר רעאליזירנ אינ א פולער מאָס, ווי אינ צענטער, אזוי אויכ אפ די ערטער. ס'איז מעגלעכ, אז אונדז וועט אויסקומענ א קלער טאָנ וועגנ נײַע ארבעט־מעטאָדנ אפ צו פארשטארקנ אונדזער פינאנציעלע באזע סײַ אינ פססר גופע סײַ אינ די אויסלענדישע הילפ־אָרגאניזאציעס פונ געזערד.

די אָרגביוראָ דארפ זאָרגנ וועגנ דעמ, אז ס'זאָל אויסגעארבעט ווערנ א צווייטער פינפיאָר־פלאנ פאר דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט. מיר דארפנ העלפנ אינ דער דאָזיקער ארבעט. מע דארפ זיכ שוינ גרייטנ צו לייזנ די פראָבלעם פונ כינגאנ, גרייטנ א באָדנ פאר א מאסנ־איבערוואנדערונג פאר דער דאָזיקער גרויסער בויונג, ווײַל די פראגע וועגנ קוילנ, מעטאל אונ טראנספאָרט איז אנ אנטשיידנדיקע פארנ ווייטמיזרעכדיקנ קאנט.

באם אויסארבעטנ דעם פלאנ פונ צווייטנ פינפיאָר פונ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט דארפנ מיר געדענקענ, אז די ליניע, וואָס איז גענומענ אפ צו שאפנ אינ דער געגנט א דערנערונג-באזע, דארפ דורכגעפירט ווערנ מיט דער גאנצער אקשאָנעס. אָנ דעם איז ניט מעגלעכ צו פארפעסטיקנ די איבערוואנדערער. אינ די נאָענטסטע יאָרנ דארפ די מעליאָראציע שטײַנ אינ צענטער פונ דער אופמערקזאמקײַט. דאָס דארפנ געדענקענ אויכ די אָרגאניזאציעס, וואָס האלטנ שעפטומ איבער דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט. די מעליאָראציע איז די באזע פאר דער אינדוסטריאליזאציע פונ דער נײַער געגנט, וואָרעמ עס פאָדערנ זיכ א סאכ צענדליקער טויזנטער איבערוואנדערער, וועלכע מע דארפ באזאָרגנ מיט דערנערונג.

דער געזערד דארפ מאקסימאל אויסנוצנ די געשאפענע לאגע, קעדיי פארברייטערנ אונ פארפעסטיקנ זײַנ אָרגאניזאציע, פארשטארקנ זײַנ טעטיקײַט אונ אוועקשטעלנ ווי געהעריק די ארבעט פונ אופקלערנ דעמ זינ אונ די באדײַטונג פונ דעמ, וואָס די פארטיי אונ די רעגירונג האָבנ באשלאָסנ שאפנ א יידישע אווטאָנאָמע געגנט אינ באשטאנד פונ ווײַטמיזרעכדיקנ קאנט. גלײַכצײַטיק דארפ דער געזערד קעמפנ קעגנ די אנטפלעקונגענ פונ נאציאָנאליזמ לויט אָט דער ליניע אונ אויכ קעגנ יענע, וואָס דערשאצנ ניט דעמ דאָזיקנ פאקט אונ איגנאָרירנ אימ.

דערבײַ דארפ מענ באווײַזנ, ווי די אימפעריאליסטנ נוצנ אויס די יידישע נאציאָנאליסטישע באוועגונג, דעמ ציאָניזמ, שאפנדיק אינ פאלעסטינע א שטיצפונקט פארנ ענגלישנ אימפעריאליזמ.

די יידישע קאָלאָניזאציע פונ פאלעסטינע גייט אפ די מיטלענ פונ דער יידישער אימפעריאליסטישער בורזשואזיע. די אָנפירונג געפינט זיכ אינ די הענט פונ פלינקע בורזשואזע געשעפט-לײַט, וועלכע עקספלואטירנ די יידישע מאסנ, וואָס זײַנענ פארפירט געוואָרנ קיינ פאלעסטינע צוליב זייער נויט אָדער צוליב די אנטיסעמיטישע פארפאָלגונגענ אינ די קאפיטאליסטישע לענדער, ווו זיי האָבנ פריער געוווינט. די יידישע קאפיטאליסטנ אינ פאלעסטינע עקספלואטירנ די יידישע מאסנ א סאכ שטארקער, ווי מע האָט זיי עקספלואטירט פריער.

אינ בירעבידזשאנער ראיאָנ האָט מענ די יידישע ארבעטנדיקע

מאסנ צוגענומענ מיט אָפענע אָרעמס, — דער דאָזיקער ראיאָנ האָט זיכ באזונדערס שטארק גענייטיקט אונ נייטיקט זיכ אינ מענטשנ. יעדער נײַער מענטש איז געווענ אנ אָנגעלייגטער גאסט, ווײַל ער האָט געהאָלפנ דער אלגעמיינער סאָציאַליסטישער בויונג. אינ דער זעלבער צײַט דארפ מענ פארצייכענענ, אז אינ בירעבידזשאנ זײַנענ ניטאָ קיינע נאציאָנאלע פרעטענדענטנ, וואָס זאָלנ וועלנ שאפנ דאָרטנ זייער מעלוכישקײַט. די גרונט-נאציאָנאליטעט זײַנענ דאָרט די רוסנ. זיי האָבנ די מערהײַט. די דערפארונג פונ בויענ די נאציאָנאלע ראטנ-רעפובליקנ האָט באוויזנ, אז די באציִונג מיצאד די רוסישע ארבעטער אונ ארבעטנדיקע איז א גוטע, א ריכטיקע, אנ אויסגעהאלטענע באציִונג צו די אָרגאניזירטע נאציאָנאלע אווטאָנאָמיעס. דאָס איז א פאקט פונ גרויסער באדײַטונג.

אפ דער דערפארונג פונ בירעבידזשאנ קאָנענ מיר אויכ קאָנסטאטירנ, אז זינט עס האָט זיכ אָנגעהויבנ די ייִדישע איבערוואנדערונג אהינ, האָבנ זיכ דאָרטנ אײַנגעשטעלט גוטע באציִונגענ צווישנ די ייִדישע איבערוואנדערער מיט די אָרטיקע אלטע אײַנוווינער. דעם לעצטנ יאָר זײַנענ געווענ פאקטנ, אז מע האָט די ייִדישע איבערוואנדערער אײַנגעלאָדנ אינ ניט ייִדישע קאָלווירטנ. די שאפונג פונ א ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט איז אינ בירעבידזשאנ אויפגענומענ געוואָרנ מיט גרויס ענטוזיאזמ ניט נאָר דורכ דער ייִדישער באפעלקערונג, נאָר אויכ פונ דער ניט ייִדישער, וועלכע האָט אויסגעדריקט איר גרייטקײַט צו-העלפנ מיט קאָנקרעטע מעסימ בויענ די ייִדישע געגנט.

אזוי איז די לאגע אינעם לאנד פונ די ראטנ.

ווי האלט עס אָבער אינ לאגער פונ די אימפּעריאליסטנ, אינ פאלעסטינע, וווּהינ די ייִדישע איבערוואנדערונג גייט שוינ אינ מעשעכ פונ העכער א האלבנ יאָרהונדערט, וווּ זי האָט אָפּגעקאָסט אונ קאָסט אָפּ צענדליקער אונ הונדערטער מיליאָנענ דאָלארנ?

די קאָלאָניזאציע פונ פאלעסטינע טראָגט אנ אויסגעשפּראָכנ אימפּעריאליסטישנ כאראקטער, זי האָט דעם ציל ארויסצושטויסנ פונ דאָרטנ די אָרטגעבוירטיקע אראבישע באפעלקערונג, וואָס וווינט דאָרט שוינ טויזנטער יאָרנ. די קאָלאָניזאטערס שטעלנ זיכ ניט אָפּ פאר קיינע

מעטאָדנ אונ באמיִענ זיכ שאפנ פונ די יִידישע אײַנוואנדערער א פעסטנ אָנשפאר קעגנ די אראבער, וואָס „בונטעווענ זיכ“ אונ שטרעבנ צו באפרײַענ זיכ פונ אונטערנ אימפעריִאליסטישנ יאָכ, אינ דער ערשטער ריי פונ ענגלישנ אימפעריִאליזמ. די האָזיקע אימפעריִאליסטישע קאָ־לאָניזאציע פונ די יִידנ אינ פאלעסטינע ווערט צוגעדעקט מיט היס־טאָרישע באָבעמײַסעס וועגנ דעמ, וואָס די יִידנ האָבנ מיט צוויי טויזנט יאָר צוריק געווינט אינ קליינאזיע.

וואָס וואָלט געוואָרנ מיט אלע מעלוכעס אינ דער וועלט, ווענ זיי וואָלט זיכ פלוצעמ פארגלוסט אומקערנ די געשיכטע אפ צוויי טויזנט יאָר צוריק? נאָר די דײַטשישע פאשיסטנ קאָנענ זיכ דערטראכטנ דער־צו, אז מע קאָנ אויסקערעווענ די ראָד פונ דער געשיכטע צומ מיטל־אלטער. ס'איז אָבער א ספּאָפעק, צי די פאשיסטנ אליינ גלייבנ ערנסט אינ זייערע רעאקציִאָנערע פלענער. אָבער ווי די ציִעניסטנ זאָלנ זיכ ניט סטארענ צו דינענ די אימפעריִאליסטנ, באקומט זיכ בא זיי גאָר־ניט אונ ס'קאָנ זיכ ניט באקומענ, ווײַל זיי באזירנ זיכ אפ א וואקלדיקנ באָדנ. בא דער ערשטער בעסטער קאָמבינאציע, וואָס וועט זיי לוינענ, וועלנ די אימפעריִאליסטנ לאָזנ די יִידישע קאָלאָניסטנ אפ העפקער אינ די הענט פונ די, וועמעס געזעצלעכע נאציִאָנאלע אינטערעסנ די ציִעניסטנ ווילנ מאקרעוו זײַנ פאר די אימפעריִאליסטישע רויבער. אלע־מענ זײַנענ געניג באוווּסט די שכיטעס אפנ נאציִאָנאלנ באָדנ, וואָס קומענ פאָר אינ פאלעסטינע צו דער פרייד פונ די אימפעריִאליסטישע באלעבאטימ, וועלכע האלטנ זיכ אדאנק דער סיסטעמאטישער העצע אונ סינע צווישנ די נאציִאָנאליטעטנ.

אינ פאלעסטינע ווערנ די נאציִאָנאליסטישע שטימונגענ פאר=שארפט, באזונדערס פארנעמט זיכ דערמיט דער פאשיסטישער ציִעניזמ אינ געשטאלט פונ אזא פירער ווי זשאבאָטינסקי. עס פירנ א שארפע שאָוויניסטישע אגיטאציע אויכ די אראבישע עפענדים. דאָס אלץ פירט אומפארמײַדלעכ צו בלוטיקע צוזאמענשטויסנ, אונ בא געוויסע בא־דינגונגענ צו מילכאָמע=שלאכטנ. דער קריג, וועלכער קומט איצט פאָר צווישנ העדזשאס אונ יעמאנ אינ אראביע, קאָנ זיכ דירעקט אָפרופנ אפנ גוירל פונ דער יִידישער קאָלאָניזאציע אינ פאלעסטינע. אויב די

פארייניקונג פונ די אראבער וועט פאקטיש פארווירקלעכט ווערנ, וועט זיכ עס לאזנ פילנ אויכ אינ פאלעסטינע. אויב די אראבער וועלנ זיכ באפרייענ פונעמ אימפעריאליסטישנ יאכ, וועלנ זיי דורכפירנ זייערע פלענער קעגנ די ציוניסטנ. וועלנ זיכ די אראבער ניט דערשלאגנ עס איינגאנצנ, אפ וויפל מע שטערט זיי אינ דעמ, וועלנ זיי דאכ צווינגענ די אימפעריאליסטנ מער צו רעכענענ זיכ מיט זיי.

ווענ מיר נעמענ אינ אכט די באוועגונג פונ די אראבער, וואס האט דעמ ציל צו שאפנ אנ איינהייטלעכע מעלוכע אינ אזיע, וועלכע זאל זיינ באפרייט פונ די אימפעריאליסטישע דיקטאטערס, קאנ מענ גרינג פארויסזאגנ, וואס פאר א גוירל עס דערווארט די יידישע איבערוואנדערער אינ פאלעסטינע. די מאסנ קאנענ טייער באצאלנ פאר דער פארברעכערישער פאליטיק פונ די ציוניסטנ, וועלכע שטעלנ אינ קאנ דאס לעבנ פונ די יידישע איבערוואנדערער צומ גונסטנ פונ די אימפעריאליסטנ. דער איינציקער אויסוועג פאר די יידישע ארבעטנדיקע אינ פאלעסטינע פונ דער געשאפענער לאגע איז — פארייניקנ זיכ צוזאמענ מיט די הארעפאשנע אראבער אינ זייער געמיינזאמענ קאמפ קעגנ די ציוניסטנ אונ קעגנ די אימפעריאליסטישע פארזארגער זייערע, פארנ ניצאכנ פונ דער רעוואליוציאנערער פרייהייטבאוועגונג פונ די אראבישע פעלקער, אונטער דער אנפירונג פונ דער קאמפארטיי, וואס אינ אירע רייענ געפינענ זיכ שוינ די בעסערע רעוואליוציאנערע עלעמענטנ פונ די אראבישע ארבעטער, פעלאכנ אונ יידישע ארבעטער.

אלס כאראקטעריסטישער שטריכ, וואס באווייזט, אפ וויפל פאלעסטינע איז באנקראט פאר דער יידישער באפעלקערונג, קאנ דינענ דער פאקט, וואס אינ צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער עמיגראציע פונ די יידנ פונ דייטשלאנד, פונוואנענ מע לויפט צוליב דעמ פאשיסטישנ טעראר, ווערט איצט ארויסגערוקט די אידיי וועגנ אופזוכנ פאר די דאזיקע עמיגראנטנ א נייע טעריטאריע, אפנ עקוואטער, אינ אנגאלע ארג. באלאגים צו פארנ אינ פאלעסטינע איז איצט פאראנ ווייניק. די, וואס האבנ פארזוכט דעמ טאמ פונ פאשיסטישנ רעזשימ, האבנ מוירע, אז אויכ אינ פאלעסטינע וועלנ זיי טרעפנ דעמ פאשיזמ, די ברוינע העמדלעכ.

דער ווולקאנישער צושטאנד פונ פאלעסטינע אפנ נאציאָנאלנ באָדנ לאָזט זיכ דאָ, פארשטייט זיכ, אויכ פילנ.

***

יעדער טאָג ברענגט אונדז נייע אָפקלאנגענ פונ אויסלאנד אפ דער שאפונג פונ דער יִידישער אווטאָנאָמער געגנט. מיר האָבנ באגייסטער־טע אָפקלאנגענ און באגריסונגענ צומ צענטראלנ ראט פונ געזערד און אנדערע אָרגאניזאציעס פונ יִידישע ארבעטער און האָרעפאשניקעס אינ אמעריקע, אווסטראליע, עסטרייכ, פראנקרייכ, ליטע, לעטלאנד, ארגענטינע א.אוו. אינ די אלע באגריסונגענ ווערט אונטערגעשטראָכנ, אז די אויסבילדונג פונ דער יִידישער אווטאָנאָמיע אינ פססר באווייזט, ווי ריכטיק די ראטנ לייזנ די נאציאָנאלע פראגע, אז דאָס פירט „צו דער פאקטישער ברידערונג און דערנעענטערונג צווישנ די נאציאָנאלי־טעטנ, אלס רעזולטאט פונ נייע סאָציאל־פאָליטישע קעגנזייטיקע באצי־ונגענ אינ ראטנפארבאנד“.

די מיטיילונג וועגנ דער שאפונג פונ דער יִידישער אווטאָנאָמער געגנט איז אויפגענומענ געוואָרנ פונ די יִידישע נאציאָנאליסטנ און ציִוניסטנ מיט אָפענער סינע. ווי דער „עמעס“ דערציילט, איז עס פאר זיי געווענ אומדערוואַרט, ווי א דונער פונ לויטערנ הימל, האגאמ דער דאָזיקער אקט איז שוינ לאנג געווענ אָנגעמערקט. אייניקע בורזשואזע און סאָציאל־פאשיסטישע צייטונגענ האָבנ עס געפרווט פארשוויינגנ, נאָר לאנג שווייגנ האָט מענ ניט געקאָנט און ארויסטרעטנ אָפנ און אָפּליִקענענ די וויכטיקייט פונ שאפנ די יִידישע אווטאָנאָמע געגנט וואָלט באטייט פארלירנ די ווירקונג אפ די מאסנ, האָבנ זיי אָנגעהויבנ רייד, אז אינ אלגעמיינ איז דאָס ניט קיינ שלעכטע זאכ, נאָר בא דער סיסטעמ פונ קאָלווירטנ ווערט די פריוואטע איניציאטיוו אינ דער יִידישער אווטאָנאָמער געגנט דערשטיקט ווערנ א.אוו. אָבער ווי די יִידישע בורזשואזיע און אירע פארטייענ, די ציִוניסטנ און אנדערע, זאָלנ זיכ ניט באמיִענ צו טרייבנ רעכילעס, וועלנ זיכ די יִידישע אר־בעטער און האָרעפאשניקעס פאנאנדערקלייבנ אינ אלע ליגנס.

דערינ העלפנ זיי די פארגעשריטענע רעוואָליוציאָנערע ארבעטער

מיט זייערע פארטייען. מיר האבנ אינ אויסלאנד אינ אלע טיילנ פונ דער וועלט 18 הילפ־ארגאניזאציעס פונ געזערד. זיי אלע זיינענ פריינטשאפטלעכ פארבונדנ מיט פססר און זיי פאפולאריזירנ מיט אלע מיטלענ די נאציאנאלע פאליטיק פונ דער ראטנמאכט, באזונדערס בנעגייע די יידישע מאסנ, און העלפנ אונדז מאטעריעל. זיי וועלנ, פארשטייט זיכ, איצט באדייטנדיק פארשטארקנ און אנטוויקלענ זייער ארבעט, ווארעמ דער רעגירונג־אקט פונ 7־טנ מיי וועט זיי צוגעבנ מער ענערגיע, מוט און איינגעשפארטקייט.

מיר וועלנ געבנ א קורצע כאראקטעריסטיק פונ איינער פונ די בעסטע געזערדישע הילפ־ארגאניזאציעס אינ אויסלאנד, קעדיי דער לייענער זאל באקומענ א פארשטעלונג וועגנ דער באדייטונג, וואס זייער ארבעט האט פאר אונדז. לאמיר נעמענ אשטייגער דעמ „איקאר" אינ אמעריקע. ער איז אנטשטאנענ קימאט גלייכצייטיק מיטנ געזערד, מיט 10 יאר צוריק, און האט אונדז איבערגעשיקט גאנצ באדייטנדיקע געלט־סומענ אינ אויסלענדישער וואליוטע און אינ מאשינעס.

זינט מיר האבנ אנגעהויבנ פירנ די ארבעט אינ בירעבידזשאנ, (1928), האט זיכ דער „איקאר" איבערגעשלאגנ אפ צו באדינענ דעמ דאזיקנ ראיאנ. ער האט ארגאניזירט זייער אנ אווטאריטעטע עקספע־דיציע, וואס האט זייער ערנסט אויסגעפארשט דעמ ראיאנ און האט ארויסגעלאזט אינ אויסלאנד א סאלידע ארבעט וועגנ בירעבידזשאנ. פאר די דאזיקע יארנ האט דער „איקאר" אונדז איבערגעשיקט העכער א פערטל מיליאנ דאלער, מאשינעס און אינסטרומענטנ. אינ בירע־בידזשאנ האבנ זיכ באוויזנ די ערשטע אווטאמאבילנ, מאטאציקלענ, טראקטערס, עקסקאוואטערס, וואס האבנ גענומענ אויפהייבנ דעמ ניט גערירטנ באדנ, פארייניקנ זייגע צעווארפענע פונקטנ אאוו.

דער „איקאר" האט צוגעשיקט דעטאלנ פאר סטאנדארט־הייזער, מאשינעס פאר עלעקטראסטאנציעס, אויסשטאטונג פאר א בלעכ־פאב־ריק אאוו., קאמפרעסארנ און א סאכ פארשיידענע זעגנ און אנדערע אינסטרומענטנ, א גארטנ־טראקטער, אנ עלעקטרישע וועשערייַ, מעדי־קאמענטנ, מעדיצינישע אינסטרומענטנ אאוו. דאס אלצ, וואס מיר האבנ אויסגערעכנט, גיט א געוויסע פארשטעלונג וועגנ דעמ, ווי אק־

טיוו די ייִדישע אַרבעטער אונ האַרעפּאַשניקעס אינ אַמעריקע אינטע-
רעסירנ זיכ צו געזונט מאַכנ די עקאָנאָמישע לאַגע פונ די ייִדישע
מאַסנ אינ פסס"ר. נאָכ אַ גרעסערע באַדײַטונג האָט די געזעלשאַפטלעכע
אונ פּאָליטישע טעטיקײַט פונ אַזעלכע אָרגאַניזאַציעס ווי „איקאָר",
וועלכע דעמאַסקירנ די מיִעסע רעכילעס, וואָס עס פאַרשפּרייטנ אונדז-
זערע סאָנים. קעגנ די דאָזיקע רעכילעס שטעלט דער „איקאָר" זײַנ
ריכטיקע אינפאָרמאַציע וועגנ פסס"ר אונ באַזונדערס וועגנ דער לאַגע
פונ די ייִדנ. די מיטהילפ-אָרגאַניזאַציעס קעמפנ קעגנ פאַשיזמ אונ
אַנטיסעמיטיזמ אונ נעמענ אָנטייל אינ אַלע קאַמפּאַניעס צוזאַמענ מיט
די רעוואָלוציאָנערע עלעמענטנ, זיי דעמאַסקירנ די ציִוניסטנ, זייערע
מאַכינאַציעס אונ רעכילעס וועגנ פסס"ר, זיי דעמאַסקירנ אויכ די רע-
כילעס פונ די ייִדישע סאָציאַל-פאַשיסטישע פּאַרטייענ, ווי דער „בונד"
אונ אַנדערע. אַלס כּלל, אַרבעטנ געוויינלעכ די מיטהילפ-אָרגאַניזאַ-
ציעס פונ געזערד אינ קאָנטאַקט מיט דער געזעלשאַפט „פרײַנט פונ
פסס"ר" אינ אויסלאַנד. „איקאָר" שטיצט זיכ דעריקער אויפ די ייִדישע
רעוואָליוציאָנערע אַרבעטער.

די דאָזיקע מיטהילפ-אָרגאַניזאַציעס פונ געזערד אינ אויסלאַנד
העלפנ אונדז מיט מענטשנ אונ קוואַליפיצירטע אַרבעטער, אינ וועלכע
מיר האָבנ זיכ געניטיקט אינ ביראָבידזשאַנ. מע האָט אונדז געשיקט
אַגראָנאָמענ, אינזשעניערנ, טעכניקער אונ אַנדערע ספּעציאַליסטנ. די
דאָזיקע כאַווײרים האָבנ אונדז מיט זייער שלאָגלערישער געניטער אַר-
בעט געהאָלפנ אונ העלפנ נאָכ איצט אויכ פּראַקטיש בויענ די ייִדישע
אווטאָנאָמע געגנט. עמעס, ניט אַלע, וואָס זײַנענ געקומענ פונ אויס-
לאַנד, זײַנענ דאָרט פאַרבליבנ. אַ גרויסער טייל האָט דאָרט אָפּגעאַרבעט
אַ געוויסע צײַט אונ האָט זיכ ניט געקאָנט צופּאַסנ צו דער אַרבעט פונ
פּיאָנערנ אינ אַ נײַער ניט באַוווינטער געגנט אונ האָט זיכ איבערגע-
קליבנ אינ אַנדערע געגנטנ פונ פאַרבאַנד. אָבער די, וועלכע האָבנ זיכ
פאַרפעסטיקט אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט, אַרבעטנ גוט.

אינ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זײַנענ פאַראַנ אַרבעטער
אונ ספּעציאַליסטנ, וועלכע זײַנענ געקומענ פונ אַמעריקע, ליטע, לעט-
לאַנד, אַרגענטינע, פראַנקרײַכ, דײַטשלאַנד, פּוילנ, בעלגיע, פּאַלעסטינע,

אַזוי. זיי אַלע האָבן מיט זייער שלאָגערישער אַרבעט מיטגעהאָלפֿן די דערפֿאָלגן פֿון בירעבידזשאַן און האָבן מיטגעהאָלפֿן צו פֿאַרוואַנדלען אים אין דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט.

מיר האָפֿן, אַז אויך אויף ווײַטער וועלן מיר אויפֿנעמען פֿון אויסלאַנד ייִדישע אַרבעטער, וואָס זײַנען נייטיק פֿאַר דער בויונג פֿון דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט, אויף צו פֿאַרגיכערן די טעמפּן פֿון איר וווּקס, אויפֿנעמען אין אַזאַ צאָל, ווי עס וועלן אונדז דערלויבן די באַדינגונגען.

דער ענטוזיאַזם פֿון די ייִדישע אַרבעטער, וועלכן ס'האָט אַרויסגערופֿן די אויסבילדונג פֿון דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט, איז זייער גרויס. ס'איז גענוג זיך צו באַרופֿן אויף אַזאַ פֿאַקט, ווי דער מיטינג, וועלכער איז אײַנגעאָרדנט געוואָרן אין ניו-יאָרק לכּבֿוד דעם שאַפֿן די ייִדישע אויטאָנאָמע געגנט, וואָס האָט צונויפֿגעקליבן העכער 12 טויזנט אָנטיילנעמער. ווען עס וואָלטן מעגלעך געווען אַזעלכע מיטינגען אין די זיך פֿאַשיזירנדיקע לענדער, וואָלטן מיר אויך דאָרטן אָן צווייפֿל געהאַט ניט קיין ווייניקער אימפּאָזאַנטע אָפּקלאַנגען.

אויף ווײַטער באַם אָפּקלײַבן אַרבעטער און טעכנישן פּערסאָנאַל פֿון אויסלאַנד פֿאַר דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט וועט מען דאַרפֿן זייער זאָרגעוודיק דורכקאָנטראָלירן, צי די דאָזיקע מענטשן טויגן פֿאַר די שווערע באַדינגונגען אין דער נײַער געגנט — סײַ אין סאָציאַלער הינזיכט סײַ לויט דער פּראָפֿעסיאָנעלער קוואַליפֿיקאַציע. מיר דאַרפֿן באַקומען אַזאַ עלעמענט, וואָס זאָל זיך לײַכט קאָנען צונויפֿלעבן אין נײַע אַרבעט-מישפּאָכע מיט אַלע בויער פֿון דער סאָציאַליסטישער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט.

די ייִדישע אויטאָנאָמע געגנט איז אַ קינד פֿון דער לענינישער נאַציאָנאַלער פּאָליטיק. זי וועט וואַקסן, קרעפֿטיקן זיך און אַרײַנטראָגן איר בײַלעק אין דער אַלגעמיינער ברידערלעכער פֿעלקער-מישפּאָכע פֿון סססר, וואָס בויט אונטער דער אָנפֿירונג פֿון לענינס—סטאַלינס פּאַרטיי די אָנקלאַסעווע סאָציאַליסטישע געזעלשאַפֿט.

ב ײַ ל א ג ע ס

כ' קאלינינס רעדע

אפנ אופנעמ פונ דער מאָסקווער ארבעטער-דעלעגאציע, וואָס האָט אימ באזוכט דעמ 28/VI 1934

— אינ ראטנפארבאנד, — זאָגט כ' קאלינינ, — איז פאר־ ראנ בא 3 מיליאָנ ייִדנ אונ קיינ מעלוכישער ייִדישער איינס איז ביז איצט ניט געווענ. די אויסבילדונג פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט שאפט א פעסטנ פונדאמענט פונ דער ייִדישער נאציאָנאליטעט. איכ באטראכט בירעבידזשאנ פונעמ שטאנדפונקט פונ גרויסע פערספעקטיוונ. מיט דעמ פאקט פונ שאפנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט ווערט די ייִדישע פעלקערשאפט קאָנסאָלידירט אונ באקומט אלע סימאָנימ פונ א נאציע. דאָס שאפנ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט עפנט פערספעקטיוונ פארנ ווײַטערדיקנ אויפבלי פונ דער ייִדישער קול־ טור, נאציאָנאל לויט איר פאָרמ, סאָציאַליסטיש לויט איר אינהאלט. איכ פערזענלעכ האלט, אז אינ א יאָר 10 ארומ וועט בירעבידזשאנ זײַנ דער גרונטלעכער קול־ טור־צענטער פונ די ייִדישע ארבעטנדיקע מאסנ.

די געצוווּנגענע אָפּגעזונדערטקײַט, וואָס איז געווענ דיקטירט דורכ דער פאָליטיק פונ דער צארישער רעגירונג, האָט פארקאָנסערווירט די לעבנספײַיִקײַט פונ דער ייִדישער באפעלקערונג אינעמ געטאָ־שטעטלעכ. אונ ערשט מיט דער פאנאנדערוויקלונג פונ דער סאָציאַליסטישער בוי־ ונג, ווענ עס ווערט פארווירקלעכט דער ברידערלעכער צוזאמענבונד פונ די ארבעטנדיקע פונ אלע נאציאָנאליטעטנ, האָבנ זיכ פאר די

יִדישע ארבעטנדיקע מאסנ און באזונדערס פאר דער יִדישער יוגנט געעפנט גראנדיִעזע פּערספּעקטיװנ.

די יִדישע מאסנ לעבנ און ארבעטנ אינעם לאנד פונ די ראטנ צו־ גלײַכ מיט אלע ארבעטנדיקע פונ אנדערע נאציִאָנאליטעטנ. אָט איז אינ מאָסקװע פאראנ 40 טויזנט יִדישע פּראָלעטאריער, װאָס ארבעטנ אינ די גרעסטע אונטערנעמונגענ. אינ די אינדוסטריִעלע שטעט פונ װײַסרוסלאנד זײַנענ דאָ זאװאָדנ, װו די יִדישע ארבעטער באטרעפנ 90 פּראָצענט. די יידישע שטעטלדיקע מאסנ, װאָס גייענ אינ אונ־ דזערע פאבריקנ און זאװאָדנ און אינ דער סאָציִאליסטישער לאנד־ װירטשאפט אפ די ערד־פאָנדנ, װאָס זײַנענ פאר זײ אויסגעטײלט, ליקװידירנ מיט װאָרצל די שטייגערישע איבערבלײַבעכצנ פונעמ פאר־ שאלטענעמ געטאָ און באהעפטנ זיכ צומ נײַעמ סאָציִאליסטישנ אר־ בעט־לעבנ, װאָס מעקט אָפּ די שפּורנ פונ נאציִאָנאלער באגרענעצט־ קײַט און אָפּגעפרעמדטקײַט.

די אויסבילדונג פונ דער יִדישער אװטאָנאָמער געגנט, האלט איכ, איז פאר אונדז באזונדערס װערטפול דערמיט, װאָס דאָס גיט די מעגלעכקײַט, דורכ קאָנצענטרירנ באדײַטנדיקע יִדישע ארבעטנדיקע מאסנ אינ דער פאָרמ פונ א מעלוכישנ אײנס, אופהייבנ אפ א העכערער שטופע די קולטור־שטייגערישע באדינונג פונ די דאָזיקע מאסנ און שאפט א פעסטנ באָדנ, פאר עקאָנאָמישנ און קולטורעלנ אופבלי פונ דער יִדישער נא־ ציִאָנאליטעט.

די גרינדונג פונ דער יִדישער אװטאָנאָמער געגנט באטראכט איכ, אזויארומ, װי א רעזולטאט פונעמ קאָנסעקװענטנ דורכפירנ די נאציִ־ אָנאלע פּאָליטיק פונ דער ראטנמאכט, װאָס איז געצילט צו באװאָרע־ נענ דעמ עקאָנאָמישנ און קולטורעלנ אופבלי פונ אלע נאציִאָנאלי־ טעטנ, װאָס לעבנ בא אונדז אינ פארבאנד.

בירעבידזשאנ װעט, אָנ צװײפל, װערנ א בליִענדיקע געגנט, און די יִדישע באפעלקערונג דאָרט װעט שוינ ניט װיסנ פונ יענע ספּעציפישע שטריכנ, װאָס זײַנענ געװענ בײַסנ צאריזמ אײגנ־

טימלעכ דעמ פארשטויסענעמ, דערשלאָגענעמ ייִדישנ ארבעטנדיקנ אינ די שטעטלעכ פונ אוקראַינע, פוילנ, ווײַסרוסלאנד. די שוועריקײַטנ אויפנעמ סאָציִאליסטישנ באהערשנ אָט די נאָכ רויע, אָבער אויסשליסלעכ רײַכע געגנט וועלנ אויסשמידנ א נײַעמ טיפ ייִד. די איצטיקע פּיִאָנערנ פונ באהערשנ די נײַע געגנט וועלנ שאפנ א פעסטנ, געזונטנ דאָר. די ווידערשטאנד-קראפט אינעמ קאמפ פאר באהערשנ די נאטור-רײַכטימער פונ דער געגנט האָט דאָ א קאָלאָסאלע פּאָזיטיווע באדײַטונג. דער צווייטער דאָר בירעבידזשאנער ייִדנ — דאָס וועלנ זײַנ, אויב מע קאָנ זיכ אזוי אויסדריקנ, קאָוובויענ בענעגייע דער נאטור, אָבער, פארשטייט זיכ, אינעמ סאָציִאליסטישנ באנעמ פונ דעמ דאָזיקנ וואָרט. שוינ בא די איצטיקע באדינגונגענ, ווייס איכ, שאפט זיכ אינ בירעבידזשאנ אָט דער נײַער טיפ ארבעטמענטש.

שוינ איצט הייבנ אָנ די ארבעטער אונ קאָלווירטניקעס פונ בירעבידזשאנ ביסלעכווײַז צו באהערשנ דעמ נײַעמ קאנט. זיי פארמאָגנ ניט שלעכטע, קולטורעלע וווינונגענ. עס אנטוויקלט זיכ די אָרטיקע אינדוסטריע אונ די לאנדווירטשאפט. עס וואקסט דער מאטעריעלער באזיס פאר דער ווײַטערדיקער אנטוויקלונג פונ דער געגנט. בא דער באפעלקערונג איז א גוטע, מונטערע שטימונג.

אינטערעסנ, דאָס איז דאָכ א לאנד, אנ אויסערגעווייִנלעכס לויט זײַנע נאטירלעכע רײַכטימער. דאָרט זײַנענ פאראנ גרויסע וואלד-רײַכטימער, רויכווארג, פיש, קאָסטבארע מינעראלנ, גרויסע ארצ-אויצרעס, דאָרט איז פאראנ אלצ, אפילע גאָלד.

די מעלוכישע אויספורעמונג פונ בירעבידזשאנ עפנט ברייטע פערספעקטיוונ פאר דער עקאָנאָמישער אנטוויקלונג פונ דער געגנט. די גאנצע ווײַטערדיקע ארבעט אינ בירעבידזשאנ באקומט א מעלוכישנ מאסשטאב אונ רופט ארויס גרויסע מעלוכישע פראָבלעמענ צו באהערשנ די געגנט.

דאָס, וואָס די ערשטע צײַט ווערט דעריקער אנטוויקלט די אָרטיקע באדינונג-אינדוסטריע, וועט געבנ די מעגלעכקײַט צו פארפעסטיקנ אינ דער געגנט א גרעסערע צאָל איבערוואנדערער. א באזונדערע בא-

דײַטונג האָט פאַר בירעבידזשאַנ דאָס שאַפנ אַנ אײגענע דערנערונג־
באַזע.

מיט דער פאַרפעסטיקונג פונ די אָרטיקע סאָװעטישע, פּאַרטײַישע
אָרגאַניזאַציעס, מיטנ װוּקס פונעמ פּראָלעטאַריאַט װעט, אָנ שומ
צװײפל, װאַקסנ דער אַלגעמײנער װױלשטאַנד פונ דער געגנט אונ די
פאַנאַנדערװיקלונג פונ דער אינדוסטריע אינ גרױסע מאַסשטאַבנ. אי
נעמ פּלאַנ פונעמ צװײטנ פינפיאָר איז אײַנגעשלאָסנ אַ װי
נע פונ די גרעסטע נײַ־בױונגענ פונ אַל
פאַרבאַנדישער באַדײַטונג — דער װײַטמיזר
רעכדיקער מעטאַלורגישער קאָמבינאַט —
אַפ דער באַזע פונ די אײַזנאַרצ־רײַכטימער פונ כינגאַנ, װאָס געפינענ
זיכ אַפ דער טעריטאָריע פונ בירעבידזשאַנ, אונ פונ די בורײער קױלנ,
װאָס ליגנ האַרט בײַ דער גרענעצ פונ דער יִדישער אױטאָנאָמער
געגנט. שױנ אינ 1937 יאָר װערט דאָ פאָרױסגעזענ אַרױסצולאָזנ 440
טױזנט טאָנ פאַרטיקע טשוהונ־פּראָדוקציע.

בירעבידזשאַנ האָט קאָלאָסאַלע פּערספּע־
קטיװנ פאַר דער פאַנאַנדערװיקלונג פונ
דער סאָציאַליסטישער בױונג.

אַנ אױטאָנאָמע געגנט איז אַ גרױסע זאַכ בײַ אונדז אינ פאַר
באַנד. די יִדישע אױטאָנאָמע געגנט װעט האָבנ איר פאַרשטײער־
שאַפט אינעמ נאַציאָנאַליטעטנ־ראַט אונ אױכ באַמ װציק אונ האַט־
פאָלקאָמ, אַ זעלבשטענדיקנ בױדזשעט, אַנ אײגענעמ פינפיאָר־פּלאַנ.

דאָס גרינדנ די אױטאָנאָמע געגנט העכערט שטאַרק די ראָליע
אונ די באַדײַטונג פונ אונדזערע אָרגאַניזאַציעס — קאָמערד אונ
געזערד, װאָס דאַרפנ, אָנשפאַרנדיק זיכ אַפ דער אונטערשטיצונג
פונ די אַרבעטנדיקע מאַסנ אינ רספסר, אוקראַינע אונ װײַסרוסלאַנד,
געבנ אָרגאַניזאַציאָנעלע אונ קולטורעלע הילפ דער יִדישער אױטאָ־
נאָמער געגנט.

פעסט אָרגאַניזירנ די איבערװאַנדערונג,
באַװאָרענענ אַ גוטנ אָפּקלײַב — אָט װאָס ס׳איז איצט
דאָס סאַמע װיכטיקע פאַר בירעבידזשאַנ. פונװאַנענ זאָל מענ שעפנ די

קאדרענ? קלאָר, אז דער גרונט־קוואל פונעמ מענטשנ־מאטעריאל איז דאָס שטעטל און די קליינע שטעט, וווּ עס לעבט א קאָמפּאקטע יִידישע באפעלקערונג. כוץ דעמ, ווי דאָס איז שוינ געווענ אינ דער פּראקטיק פונ באזעצנ בירעבידזשאנ, וועלנ אהינ אָנ צווייפל, צוזאמענ מיט דער פארפעסטיקונג פונ דער געגנט, ארײַנוואנדערנ באַשטימטע שיכטנ יִידישע ארבעטער פונ אויסלאנד. בירעבידזשאנ פילט א שארפנ מאנגל אינ קוואליפיצירטער ארבעטקראפט, ער פאָדערט שטיינ־ארבעטער, סטאָליערס, טעסלער, שלאָסער און ארבעטער פונ אנדערע קוואליפיקאציעס, וואָס צווישנ די יִידישע ארבעטלאָזע אינ אויסלאנד זײַנענ זיי פאראנ זייער פיל.

באַרירנדיק די אויפגאבעס פונ די ארבעטער אינ מאָסקווע און אנדערע אינדוסטריעלע צענטערס, אינעמ זינ פונ געבנ קאָנקרעטע הילפ דער בויונג פונ דער יִידישער אווטאָנאָמער געגנט, שטרײַכט מיכאיל איוואנאָוויטש באזונדערס אונטער די באדײַטונג פונעמ מאטעריעלנ און קולטורעלנ שעפ־טומ פונ די ארבעטער־אָרגאניזאציעס איבער בירעבידזשאנ.

— ס'איז נייטיק אײַנצושטעלנ א פעסטע פארבינדונג צווישנ די שעפ־אָרגאניזאציעס מיט דער יונגער אווטאָנאָמער געגנט. די יִידישע ארבעטער קאָנענ געבנ א וועזנטלעכע הילפ דער נײַ־געשאפענער געגנט דורכ דעמ, וואָס זיי וועלנ ארויסרוקנ פונ צווישנ זיכ פארשיידענע טוער פאר בירעבידזשאנ. די פראָפאריינענ, די קולטור־אָרגאניזאציעס, דער יִידישער טעאטער אא. קאָנענ אויפטאָנ זייער פיל אפ מיטצוווירקנ דעמ אויפבוי פונ בירעבידזשאנ.

— געוויס וועט צוזאמענ מיט דער אנטוויקלונג פונ דער אינדוסטריעלער בויונג אינ בירעבידזשאנ נייטיק ווערנ א מאסנ־צופלוס אינ דער ערשטער ריי פונ הויכ־קוואליפיצירטע ארבעטער פונ אונדזערע גרויסע צענטערס, באזונדערס פונ מאָסקווע. די דאָזיקע הילפ וועט מענ מוזנ אָרגאניזירנ. און עס קאָנ קיינ שומ צווייפל ניט זײַנ דערינ, אז דער יִידישער ארבעטער וועט ארויסווײַזנ א קאָלאָסאלנ אינטערעס צו דער יִידישער אווטאָנאָמער געגנט, וואָס בויט זיכ אינ ראטנפארבאנד.

ריידנדיק וועגנ דער קולטורעלער הילף פאר בירע־
בידזשאנ, שטרײַכט כ׳ קאלינינ באזונדערס אונטער די פליכטנ
פונ דער ייִדישער ליטעראטור פאר בירע־
בידזשאנ.

— האָרט, — זאָגט מיכאיִל איוואנאָוויטש, — אינ דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט וועלנ די ייִדישע סאָוועטישע שרײַבער געפינענ געזונטע, נארהאפטיקע זאפטנ פאר זייער שאפונג.

צום שלום זאָגט כאווער קאלינינ פאָלגנדיקס:

— ווי איר זעט, איז די באשטימונג פונ דער רעגירונג וועגנ שאפנ א ייִדישע אויטאָנאָמע געגנט ניט קיינ דעקלאראציע, נאָר זי דרינגט ארויס קאָנסעקווענט פונ די אויפגאבעס צו פארווירקלעכנ די לענינשע נאציאָנאלע פּאָליטיק. די באזעצונג אונ די פארפעסטיקונג פונ דער געגנט, די אלמעגלעכע אנטוויקלונג פונ איר אינדוסטריע, לאנדווירטשאפט אונ קולטור וועט באקומענ די אלזײַטיקע אונטער־שטיצונג פונ דער צענטראלער רעגירונג.

עס קאָנ קיינ שום ספק ניט זײַנ דערינ, אז בא דער גינסטיקער אנטוויקלונג אונ אינטענסיווער באזעצונג פונ בירעביזשאנ וועט זיכ מיט דער צײַט שטעלנ די פראגע וועגנ פארוואנדלענ די ייִדישע אויטאָנאָמע געגנט אינ א ייִדישער אויטאָנאָמער רעפּובליק.

כ' קאַלינינס ענטפער

אַף די פראגן פונעם „יִטא“-קאָרעספּאָנדענט אין מאָסקווע װעגן דער באַדײַטונג פון שאַפן די יִדישע אױטאָנאָמע געגנט

דער מאָסקװער קאָרעספּאָנדענט פון דער „יִדישער טעלעגראַפן-אַגענטור“ ד. װ ע נ ד ר אָ װ האָט זיך געװענדט שריפטלעך מיט אַ ריי פראגעס צום פאָרזיצער פונעם פאַרבאַנדישן צענטראַלן אױספיר-קאָמיטעט אין פאַרבינדונג מיט דער באַשטימונג פון דער האַטנ-רע-גירונג װעגן פאַרװאַנדלען בירעבידזשאַן אין אַ יִדישער אױטאָנאָמער געגנט.

לױטן אױפטראָג פון כ' קאַלינין האָט ד. װ ע נ ד ר אָ װ באַקומען פּאָלגנדיקע ענטפערס אַף זײַנע פראגעס.

1. די פּרינציפּן פון דער סאָװעטישער נאַציאָנאַלער פּאָליטיק ברענגען דערצו, אַז יעדע נאַציאָנאַליטעט באַקומט איר אױטאָנאָמע מעגלעכישע אױספורעמונג אין באַשטימטע טעריטאָריִעלע ראַמען. דער אױפשטײַג פון נאַציאָנאַלן זעלבסטבאַװוסטזײַן און אַקטיװקײַט פון די אַרבעטנדיקע פון יעדער נאַציע האָט פאַרגיכערט די טעמפּן פון דער װירטשאַפטלעכער און קולטורעלער בױונג אין די גרענעצן פון יעדער אױטאָנאָמער נאַציאָנאַלער פאַרײניקונג. די סאָװעטישע נאַציאָנאַלע פּאָליטיק האָט שױן פולשטענדיק אַרױסגעװיזן איר טיפע לעבנספעיִ-קײַט.

2. די יִדן האָבן ביז איצט אַזאַ מין אױספורעמונג ניט געהאַט, און דאָס האָט זײ געשטעלט אין אַ ביסל אַן אַנדער לאַגע אײַ פאַר-גלײַך מיט די איבעריקע נאַציאָנאַליטעטן.

שוין אין 1928 יאָר, ווען די פאַרבאַנדישע רעגירונג האָט אויס־געטיילט דעם בירעבידזשאַנער ראַיאָן פון וויַטמיזרעכדיקן קאַנט אָפּ צו באַזעצן דאָרט אַרבעטנדיקע יִדן, האָט זי פאָרויסגעזען די מעג־לעכקייַט צו אָרגאַניזירן אינעם דאָזיקן ראַיאָן אַ יִדישן אַווטאָנאָמען אייגם. באַ הייַנטיקן טאָג שפּילן שוין די באַזעצטע יִדן אינעם דאָ־זיקן ראַיאָן די פירנדיקע ראָליע אין דער גאַנצערווירטשאַפטלעכער און קולטורעלער רעקאָנסטרוקציע פונעם ראַיאָן. אָט דאָס האָט גע־מאַכט פאַר צוועקמעסיק און האָט פאַרגיכערט דאָס אַרויסגעבן די באַשטימונג פון 7־טן מייַ 1934 יאָר.

3. די איבעראַנדערונג פון די אַרבעטנדיקע יִדן, וואָס איז פאַר־בונדן מיט צוטרייטן ערד־פאַנדן, מיט בויונג אאַוו., וועט זיך קאָנען אַ סאַך ריכטיקער און גיכער פאַנאַנדערוויקלען באַם פאַראַנענזייַן פון אַן אַווטאָנאָמער געגנט. דער פראָצענט יִדישע באַפעלקערונג וועט אין דער אַווטאָנאָמער געגנט באַ דער נייַער לאַגע וואַקסן אַ סאַך גיכער, איידער ביז איצט. מיט איין וואָרט, די אַנטוויקלונג פון דער יִדישער מעלוכעשאַפט וועט איבערגעגעבן אין די הענט פון די אַרבעטנדיקע יִדן.

4. די יִדן באַקומען איצט דאָס, וואָס עס האָבן באַ אונדז אַלע אַנדערע נאַציִעס: די מעגלעכקייַט צו אַנטוויקלען מיט אייגענע פאַרויִיקטע קויכעס זייער קולטור, אַ נאַציִאָנאַלע לויט דער פאָרם און אַ סאָציִאַליסטישע לויטן אינהאַלט, צו פאַרפעסטיקן די ווירטשאַפט, צו האָבן אַ פאָרשטייערשאַפט אין די העכסטע געזעצגעבערישע אָרגאַנען און פאַרנעמען זייער אָרט אין דער סאָציִאַליסטישער בויונג צווישן אַלע אַנדערע נאַציִעס, וואָס האָבן די שטיצע פונעם גאַנצן ראַטנפאַרבאַנד אין דער שווערער זאַך פון באַהערשן די ווייַניק באַוווינטע טעריטאָריע.

5. פונעם אויבן געזאָגטן דרינגט שוין אויך אַרויס, אין וואָס פאַר אַ זין עס קאָן זייַן געוווּנטשן די איבערוואַנדערונג פון אַרבעטנדי־קע יִדן פון אַנדערע לענדער. עס קאָנען אופגענומען ווערן פון דאָרט

מענטשנ געזונטע, ארבעטפײיִקע, וואָס זײַנענ גרייט אונ וואָס שטרעבנ צו באטייליקנ זיכ אינ דער סאָציִאליסטישער בויונג, מענטשנ מיט אזעלכע פראָפעסיעס, וואָס זײַנענ בא אונדז אינ ראטנפארבאנד דעפיציט (בויער, טעסלער, סטאָליער, מוליערס, דערפארענע טוער פונ פארשיידענע צווײַגנ לאנדווירטשאפט, קוואליפיצירטע מעטאליסטנ, מאָטאָריסטנ אאוו.).

דערבײַ קאָנ אָבער ניט פאלנ אפנ בודזשעט פונ ראטנפארבאנד די הויצאָע וואָס איז נייטיק אפ זייער פאָרנ אהער, אפ זייער אײַנאָרדענונג אונ אויסשטאטונג פונ זייער ווירטשאפט.

די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט*

בירעבידזשאנ איז לויטנ באשלוס פונ דער רעגירונג פאַרוואנדלט געוואָרנ אינ א ייִדישער אווטאָנאָמער נאציאָנאלער געגנט. אינ אָט די עטלעכע קארגע ווערטער איז אָפּגעשפּיגלט די רומפולע לענינישע נאציאָנאלע פּאָליטיק, וואָס ווערט אינ מעשעכ פונ העכער 16 יאָר פאַרווירקלעכט אינעם ראטנלאנד.

דאָס צארישע רוסלאנד, — די „טורמע פאר פעלקער” — האָט געטאָנ אלצ וואָס מעגלעכ, קעדיי צו זייענ פייַנטשאפט צווישנ פארשיידענע נאציאָנאליטעטנ, וואָס האָבנ באפעלקערט זייַנ קאָלאָסאלע טעריטאָריע, צענדליקער באפעלנ האָבנ באגרענעצט דאָס רעכט פונ דער ייִדישער באפעלקערונג, פארווערט די ייִדנ צו וווינענ אינ די אַנדערע פונקטנ פונ רוסלאנד, איינגעשטעלט א פּראָצענט-נאָרמע פאר ייִדנ אינ די לערנ-אנשטאלטנ, באגרענעצט דאָס צונעמענ זיי אינ די זאוואָדנ אאוו. אדג. דאָס אלצ איז געטאָנ געוואָרנ צוליב דעמ, קעדיי צו פארטושנ די קלאסנ-ווידערשפּרוכנ, וואָס האָבנ געפרעסנ דאָס לאנד, מיטנ אונטערהעצנ איינ נאציאָנאליטעט אפ דער צווייטער. ווי א ווילדער קאָשמאר שטייענ אופ די בילדער פונעמ איזדיעקעווענ זיכ איבער די ייִדנ, דער ביילים-פּראָצעס, דער קישענעווער, אָדעסער, האָמלער פּאָגראָמענ, וואָס זייַנענ דורכגעפירט געוואָרנ מיט דער בראָכע פונ דער צארישער רעגירונג.

אינ 1905 יאָר האָט לענינ געשריבנ: „...פּאנאנדערצינדנדיק די ראסנפייַנטשאפט אונ דעמ שוואָטימ-האס, קאָנ די רעגירונג אפ א צייַט

* לייטארטיקל פונ „איזוועסטיא” פונ 10-טנ מיי 1934 יאָר.

פארהאלטנ די אנטוויקלונג פונעמ קלאסנקאמפ, אָבער נאָר אפ א קורצער צײַט און דערצו מיטנ פרײַז פונ נאָכ גרעסערנ פארברייטערנ דאָס פעלד פאר א נײַעמ קאמפ, מיטנ פרײַז פונ נאָכ גרעסערנ פאָלק-צאָרנ קעגנ דער זעלבסטהערשאפט”.

די אָקטיאבער-רעוואָלוציע האָט געמאכט א סאָפ צו דער נאציאָנאלער אומגלײַכהײַט. פאר אונדזערע אויגנ זײַנען אויסגעוואָקסנ בליענדיקע נאציאָנאלע רעפובליקנ, קאנטנ און געגנטנ. די זיבנ רעפובליקנ, וואָס גייענ ארײַנ אינעמ פארבאנד פונ די סאָוועטישע סאָציאליסטישע רעפובליקנ — איז אנ איינהײַטלעכע סאָלידארע פאמיליע, וואָס ווענדט אלע אירע קויכעס אפ אויסצובויענ די אָנקלאסעווע סאָציאליסטישע געזעלשאפט.

אָבער אויב פאר אונדז איז די נאציאָנאלע פראגע שוינ געלייזט, איז אפ פינפ זעקסטל פונעמ ערדקײַלעכ פארבלײַבט די זעלבע לאגע, וועגנ וועלכער וולאדימיר איליטש האָט גערעדט.

„די שטורעמ-אידיי ווערט רײַפ אינעמ באוווסטזײַנ פונ די מאסנ”. אלצ מער און מער וואקסט אָנ דער רעוואָלוציאָנערער קריזיס. קעדיי אויסצומײַדנ אימ, קעדיי צו פארהאלטנ דעמ אומראכמאָנעסדיקנ גאנג פונ דער געשיכטע, ווערנ אויסגענוצט אלע מיטלענ פונ דעמ אָפענעמ בלוטיקנ פאשיסטישנ טעראָר ביז דעמ שוינ אויסגעפרוווטנ מעטאָד — פאנאנדערצינדנ דעמ זאָאָלאָגישנ נאציאָנאלנ האס.

מיטנ אָנשטעל פונ וויסנשאפטלעכע טעאָריעס פרײַדיקנ די נײַגעבאקענע „געלערנטע“ דאָס מאכנ אונטערטעניק די „נידעריקערע“ ראסע אונטער דער „העכערער”, זיי פרײַדיקנ עקספאנסיע אפנ מיזרעכ, וואָס ווערט ארויסגערופנ קלוימערשט דורכ דער באזונדערער מיסיע פונ דעמ אָדער אנדער פאָלק אאוו.

אָבער פונקט אזוי ווי אמאָל אינ רוסלאנד האָט די נאציאָנאלע פײַנטשאפט געקאָנט אָפציִענ אפ א קורצער צײַט די מאסנ פונ דער רעוואָלוציע, אָבער זי האָט ניט געקאָנט ראטעווענ די בורזשואזיע פונ איר אונטערגאנג, איז אויכ איצט וועלנ קיינע שומ ראסנ-טעאָריעס ניט ארײַנבלאָזנ קיינ לעבנ אינ דעמ קאפיטאליזמ, וואָס איז פארמישפעט פונ דער געשיכטע.

אינעם שײַנ פונ דעמ אלעמ איז דאָס פאַרוואַנדלענ בירעבידזשאַנער ראַיאָנ אינ אַנ אווטאָנאָמער נאַציאָנאַלער געגנט — אַ פאַקטער פונ אַ קאָלאָסאַלער פּאָליטישער באַדײַטונג.

בירעבידזשאַנ איז אַ געגנט מיט אַ קאָלאָסאַלער צוקונפט. איר טעריטאָריע — 70 טויזנט קוואַדראַט-קילאָמעטער — באַטרעפט ווי בעלגיע אונ האָלאַנד צוזאַמענ גענומענ. פּאַלעסטינע איז לויט איר טעריטאָריע אינ דרײַ מאָל קלענער פונ בירעבידזשאַנ. דאָ געפינענ זיכ גרויסע אײַזנאַרצ-רײַכטימער, ברייטסטע ערד-מאַסיווג, וואָס קאָנענ ווערנ טווע-פאַבריקנ, פאַבריקנ פונ פעטס, פלייש, פוטער, פיברעס אאַוו. די רײַכסטע וועלדער שאַפנ אַ באַזע צו אַנטוויקלענ די וואַלד-אינדוסטריע, זעגמילנ, וואַלד-כימישע אונ האָלצ-באַאַרבעטונגס-אינדוסטריע. מיטנ באַהערשנ די אַלע רײַכטימער באַשעפטיקנ זיכ די אַרבעטנדיקע ייִדנ, די, וואָס וווינענ איצט אינ דעמ ראַיאָנ, אונ די, וואָס וואַנדערנ איבער אַהער פונ פאַרשיידענע ערטער פונעמ ראַטנ-פאַרבאַנד אונ פונ אויסלאַנד.

דאָס גאַנצע לאַנד העלפט קעסיידער בירעבידזשאַנ מיט מענטשנ, מיט מאַשינעס, מיט מאַטעריעלע רעסורסנ.

אַט די אויפמערקזאַמקײַט אונ הילפ פונעמ לאַנד איז אַ גאַראַנטיע פונ דער דערפאָלגרײַכער אַנטוויקלונג פונ בירעבידזשאַנ. די לעצטע באַשטימונג פונ ציק פונ פססר עפנט אויפ נאָכ גרעסערע מעגלעכקײַטנ צו פאַרוואַנדלענ די ייִדישע אווטאָנאָמע געגנט אינ אַ פאָרגעשריטענעמ ראַיאָנ פונ ראַטנפאַרבאַנד.

ניט קײנ זיסינקע רײדעלעכ וועגנ דעמ „פאַרשפּראָכענעמ לאַנד", ניט קײנ נאַציאָנאַליסטישע אָפּנאַרערײַ, נאָר עמעסע פּראָלעטאַרישע הילפ גיט דאָס לאַנד, ווו עס בויט זיכ דער סאָציאַליזמ, פאַר אַלע פעלקער, וואָס וווינענ אינ אימ, דערונטער אויכ דעמ ייִדישנ פאָלק.

פירנדיק אַנ אומראַכמאָנעסדיקנ קאַמפ קעגנ די רעשטנ פונ די קאַפּיטאַליסטישע עלעמענטנ צווישנ די ייִדנ אינ בירעבידזשאַנ, וועלנ די אַרבעטנדיקע מאַסנ פונ דער ייִדישער אווטאָנאָמער געגנט זיכ דערשלאָגנ איר פולנ אויפבלי.

„מיר האָבנ פאַרניכטעט דעמ נאַציאָנאַלנ יאָכ. מיר האָבנ פאַר־ניכטעט די נאַציאָנאַלע פּריווילעגיעס אונ האָבנ איינגעשטעלט נאַציאָנאַלע גלייכבארעכטיקונג. מיר האָבנ פאַרניכטעט די מעלוכישע גרענעצנ אינעמ אַלטנ זינ פונ וואָרט, די גרענעצ־סלופּעס אונ די טאָמאָזשנע־צוימענ צווישנ די נאַציאָנאַליטעטנ פונ פססר. מיר האָבנ איינגעשטעלט די איינהייט פונ די עקאָנאָמישע אונ פּאָליטישע אינטערעסנ פונ די פעלקער אינ פססר” (ס ט א ל י נ)

ש. דימאנשטיינ

אָרגאַניזירנ די וויסנשאַפטלעכע אויספאָרשונג פונ דער סאָציאַל־עקאָנאָמישער רעקאָנסטרוק־ציע פונ די יידישע מאסנ

לענינ האָט אונדז געלערנט אז סאָציאַליזמ דאָס איז דיסקאָנט. אויב אינ דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט הערשט א געוויסע אַנאַרכיע סײַ אינעמ פּראָדוציר־פּראָצעס אזוי אויכ אינ דער פּאַרטייל־לונג פונ דער פּראָדוקציע, אונ דאָס איז אײנער פונ די מאָמענטנ, וואָס רײַסנ אונטער די קאַפּיטאַליסטישע סיסטעמ, איז די פּראָלע־טארישע ווירטשאַפט־סיסטעמ געגרינדעט אפנ פּלאַניר־פּרינציפּ, ווײַל ס'איז דאָ א רעאַלע מעגלעכקײַט אונ אַלגעמײנע נויטווענדיקײַט פריער צו דיסקאָנטירנ אונ נאָכדעמ שאפנ דעמ ווירטשאַפטלעכנ פּלאַנ.

אינ אונדזער ארבעט צווישנ די יידישע מאסנ שטײט פאר אונדז די גאַנצע צײַט די שאַרפע באַדערפעניש אינ א גענויעמ דיס־קאָנט פונ די סאָציאַל־עקאָנאָמישע פּראָצעסנ וואָס קומענ פאָר בײַ דער יידישער באַפעלקערונג אינ אונדזער סאָוועטישנ לאַנד. די עקאָ־נאָמישע ארבעט אונדזערע טראָגט אינגאַנצנ א סאָציאַליסטישנ כא־ראַקטער אונ זי דארפ זײַנ געגרינדעט אפ געוויסע וויסנשאַפטלעכע ידיעות, וואָס אָנ זיי איז אוממעגלעכ צו פירנ א קאָנקרעטע טאָגטעג־לעכע ארבעט.

זעלבסטפארשטענדלעכ, מוז מענ זיכ רעכענענ מיט דער קאָנקרע־טער לאַגע, וואָס עקזיסטירט בײַ אונדז. די אלגעמײנע סטאַטיסטיק

בא אונדז אינ לאַנד ווערט געפירט לויט דעמ טעריטאָריעלנ פּרינ-
ציפּ, ווײַל דאָס איז פיל צוועקמעסיקער, איידער לויטנ נאַציאָנאַלנ.
מיר ווייסנ גאַנצ גוט, אַז קימאַט יעדע נאַציע געפינט זיך אינ איינ
צײַט אינ פאַרשיידענע רעפּובליקנ. די עקאָנאָמישע סטאַטיסטיק ווערט
אָבער געפירט הויפּטזאַכלעך לויט די אינדוסטריעלע אונטערנעמונגענ,
לאַנדווירטשאַפטלעכע אאַוו.. וואָס געפינענ זיך אינ באַשטימטע טער-
טער, אינ רעפּובליקנ. אונדזער אַלגעמיינע סטאַטיסטיק, ווי געזאָגט,
מוז זיך באַזירנ אויפנ טעריטאָריעלנ פּרינציפּ און זי קאָנ נאָר אינ
א געוויסנ טייל אויך דיסקאָנטירנ דעמ נאַציאָנאַלנ מאָמענט. דערבײַ
איז ניט אַלעמאָל גיט מענ אימ אָפּ די נייטיקע אַכט.
אָפּ וויפל די יידישע מאַסע געפינט זיך געוויינלעך אומעטום אינ
דער מינדערהייט, קומט אונדז אויס אָנצווענדנ א ריי הילפס-מיטלענ
אָפּ צו באַקומענ די נייטיקע אונ גענוג פּינקטלעכע סאָציאַל-עקאָנאָמישע
ידיעס, אינ וועלכע מיר נייטיקנ זיך פאַר א וויסנשאַפטלעכנ אַנאַ-
ליז.
א געוויסע צײַט האָט זיך מיט דער עקאָנאָמסטאַטיסטישער אַר
בעט פאַרנומענ דער „אָרט“. נאָכ דעמ, ווי דער „אָרט“ האָט זיך
אַרײַנגעגאָסנ אינ געזערד, האָט זיך מיט דער אַרבעט גענומענ באַ-
שעפטיקנ דער „קאָמערד“. ס'איז געווענ א צײַט, ווענ די קאָנטינ-
גענט-פראַגע פאַר דער יידישער איבערוואַנדערונג איז זייער ברייט
אַרויסגערוקט געוואָרנ. דאַנ איז אַפילע געווענ א רעגירונג-באַשטימונג
וועגנ א ספּעציעלער קאָמיסיע אינ דער שפּיצ מיט פּרעזידיומ-מיט-
גליד פונ פאַרבאַנדישנ ציק כ' שאַטמאַנ, וואָס האָט געזאָלט אַרויס-
שיקנ עקספּעדיציעס אינ די ערטער, פונוואַנענ עס גייט די יידישע
איבערוואַנדערונג, כדי אויספאָרשנ די קאָנטינגענטנ-פראַגע. איבער-
צופעליקע סיבעס איז אָבער די קאָמיסיע צו איר אַרבעט ניט צו-
געטראָטנ.
שפּעטער איז די קאָנטינגענטנ-פראַגע קימאַט ווי אַראָפּ פונ טאָג-
אָרדענונג אינ דער פאָרמ, ווי זי איז פריער געשטאַנענ. א ספּעציע-
לע באַראַטונג, וואָס איז פאָרגעקומענ באַמ אינסטיטוט פונ דער יידי-
שער קולטור אינ קיעוו וועגנ דער יידישער עקאָנאָמישער וויסנשאַפט-

לעבער אַרבעט, האָט אַפֿילע געהאַט אָנגעמערקט אײניקע נײַע מאָ־
מענטנ אינעם צוגאַנג צו דער פֿראַגע אינ פֿאַרבינדונג מיט דער אי־
בערװאַנדערונג אינ בירעבידזשאַנ. אָבער די װיסנשאַפֿטלעכע פֿאָר־
שונג פֿונ דער עקאָנאָמישער אַרבעט צװישנ דער ייִדישער באַפֿעלקע־
רונג אינ ראַטנפֿאַרבאַנד איז די לעצטע יאָרנ גאַנצ קענטיק אָפּגע־
שװאַכט געװאָרנ װי אינ צענטער, אַזױ אױכ אַפּ די ערטער. מיר
האָבנ געהאַט בלױז אײנצלנע פֿרוװנ אױסצופֿאָרשנ באַזונדערע ייִדישע
שטעטלעכ אינ אוקראַינע (באַ אַ צענדליק שטעטלעכ), װי אױכ אינ
װײַסרוסלאַנד, אָבער נאָר ספּאָראַדיש.

די איצטיקע באַשטימונג פֿונ דער פּאַרטײ אונ רעגירונג צו פֿאַר־
װאַנדלענ בירעבידזשאַנ אינ אַ ייִדישער אױטאָנאָמער געגנט אונ די
װיכטיקײט אינ פֿאַרבינדונג דערמיט פֿיל צו העכערנ אונדזערע טעמפּנ
אינ דער אַרבעט פֿונ באַזעצנ די געגנט אונ פֿאַרגרעסערנ
שטאַרק פֿונ יאָר צו יאָר די צאָל איבערװאַנדערער אַהינ פֿאָדערט
פֿונ אונדז גענױ צו װיסנ דעמ באַלאַנס פֿונ אַרבעט־
קראַפֿט צװישנ די ייִדישע האָרעפּאַשנע מאַסנ. מיר מוזנ װיסנ װי
װײַט מעגלעכ גענױ, װאָס איז נאָכ באַ אונדז געבליבנ פֿונ דער ייִדי־
שער באַפֿעלקערונג אינ שטעטל. נאָכ װיכטיקער איז אױסצופֿאָרשנ,
װעלכע טיפּנ שטעטלעכ מיר האָבנ איצט, װאָסערע אַרבעט־
רעסורסנ זײ פֿאַרמאָגנ, װאָס טוט זיכ אַרומ זײ.

ס'איז זײער װיכטיק צו װיסנ, װאָס שטעלט מיט זיכ פֿאָר די
ייִדישע יוגנט, אַלס הױפּט־קאַדרענ פֿאַר בירעבידזשאַנ, ביפֿראַט
די לערנ־יוגנט פֿונ די פֿאַבריק־זאַװאָדישע שולנ, אינדוסטריעלע טעכ־
ניקומס אונ אַנדערע מיטלע אונ העכערע לערנ־אַנשטאַלטנ.

פֿאַר אונדז איז ביז גאָר װיכטיק צו האָבנ אַ געװיסנ דיסקאָנט
פֿונ ייִדישע אַרבעטער צ. ב. אינ דער שטײנקױלנ־אינ־
דוסטריע, אינ דער מעטאַלורגיע, איבערהױפּט אָבער בױער אונ אױכ
אַנדערע פֿאַכנ, װעלכע מיר װעלנ אינ די נאָענטסטע יאָרנ מוזנ האָבנ
אינ אַ גאַנצ גרױסער צאָל פֿאַר דער ייִדישער געגנט. די אַנטװיקלונג
פֿונ דער מעטאַלורגיע, די פּראָבלעמ פֿונ כינגאַנ, װעלכע אײניקע
טוער פֿונ בירעבידזשאַנ האָבנ געפּרוּװט פֿאַרנאַכלעסיקנ, װי אַנ אינ־

יענ ערשט פאַר די ווײַטערדיקע דוירעס, האָט זיכ ארויסגעוויזנ פאַר זייער אקטועל, שוינ אינ דער נאָענטער צוקונפט פונ דער סאָציאַ-ליסטישער בויונג אינ דער יידישער אווטאָנאָמער געגנט. צוגלײַכ מיט דער אַנטוויקלונג פונ דער אָרטיקער דערנערונג-באַזע מוזנ מיר אויכ האָבנ אינ אויג כינגאַנ, וועגבויונג אאַוו.

מיר דאַרפנ זיכ גרייטנ אינ די נאָענטסטע עטלעכע יאָר צו געבנ ביז אַ צענדליק טויזנט יידישע ארבעטער פאַרנ ווײַטנ מיזרעכ, און מעגלעכ אז מער. דאָס פאָדערט פונ אונדז צו וויסנ פינקטלעכ, ווו זיי געפינענ זיכ, וועלכע פראָפעסיעס און קוואַליפיקאַציעס זיי באַזיצנ. מעגלעכ, אז מע וועט דאַרפנ א טייל איבערקוואַליפיצירנ אאַוו. מיר דאַרפנ האָבנ די גאַנצע צײַט די דינאַמיק פונ די יידישע ארבעטער בא אונדז אינ לאַנד, קעדיי מיר זאָלנ קאָנענ אינ די געהעריקע אנשטאַלטנ אַרײַנטראָגנ אונדזערע פּלע-נער און קאָנקרעטע ציפער, וואָס זאָלנ זײַנ באַגרינדעט בעסער, איי-דער דער אַמאָליקער קאָמערדיושער „יידישער פּינקפיאָר”.

די יידישע פּרעסע, וואָס איז א גרויסער פאַקטער אינ דער באַדינונג פונ די יידישע מאַסנ, מוז אויכ שטעלנ פאַר זיכ די פראַגע פונ אַקטיוונ אָנטייל אינ דעמ אויספאָרשנ די עקאָנאָמישע לאַגע פונ די יידישע מאַסנ. דאָס באַציט זיכ סײַ צו די צענט-ראַלע און סײַ צו יעדער אָרטיקער יידישער צײַטונג. ביפראַט, אז זיי זײַנענ אינ דעמ לויט זייער אר-בעט אליינ אויכ שטאַרק פאַרינטערעסירט. די ציפערנ, מיט וועלכע מיר אָפּערירנ אינ דער פּרעסע, זײַנענ, ערשטנס, ניט קיינ שטאַרק באַגרינדעטע, צווייטנס, ווערנ זיי דאָכ זייער גיכ פאַרעל-טערט. די יידישע צײַטונגענ מוזנ זיכ באַטייליקנ באַמ אָרגאַניזירנ די אויספאָרשונג פונעמ עקאָנאָמישנ צושטאַנד פונ די יידישע מאַסנ. דאָס דאַרפ געטאָנ ווערנ דורכ די אַנטשפּרעכיקע וויסנשאַפטלעכע אנשטאַלטנ, דורכ די נאַצמינדישע אָפּטיילנ בא די רעפּובליקאַנישע ציקנ, דורכ די נאַצמינ-טוער אינ די פּאָלקאָמבילדנ, דורכ די פּראָ-פאַרייננ, געזערד-אָרגאַניזאַציעס, די קוסטאַרישע אָרגאַניזאַציעס אאַוו.

***

מע האָט נייטיק אָרגאַניזירט אַ ס פּ ע צ י ע ל ע ב אַ ר אַ-
ט ו נ ג פֿונ די פֿאַרינטערעסירטע אַנשטאַלטנ, ווו מע זאָל גענוי באַ-
טראַכטנ די פֿראַגע, ווי פּראַקטיש צו פֿאַרווירקלעכנ די אָנגעמערקטע
אויפֿגאַבע.

באַם נאַציאָנאַליטעטנ-אינסטיטוט אינ מאָסקווע אַרבעט אַ ספּע-
ציעלע יידישע וויסנשאַפֿטלעכע קאָמיסיע. לײַדער האָט זי נאָר באַ-
וויזנ פֿאַנאַנדערשיקנ אַ געוויסע צאָל אַנקעטעס צו די אָרטיקע געז-
ערד-אָרגאַניזאַציעס אונ צו די בילדונג-אָפּטיילנ. אַ סאַך יידישע אָר-
טיקע ל ע ר ע ר האָבנ זיך גערנ אָפּגערופֿנ אונ גענומענ אַפֿ זיך
קלײַבנ די נייטיקע מאַטעריאַלנ; אָבער דאָס איז נאָר אַ שוואַכער אָנ-
הייב. אינ אוקראַינע קלײַבט זיך דער נאַצמינד פֿונ וווּציק אויספֿאָרשנ
4 טיפּישע שטעטלעך, אָבער דאָס איז פֿאַר אוקראַינע אויך צו ווײַ-
ניק; אונדז איז ניט באַוווּסט, וועלכע פּלענער זײַנענ פֿאַראַנ אינ
ווײַסרוסלאַנד אינ דער ריכטונג, נאָר קיינ סיסטעמאַטישע קענטיקע
אַרבעט איז דאָרט אויך ניטאָ.

די באַשטימונג פֿונ דער פּאַרטיי אונ ראַטנמאַכט וועגנ שאַפֿנ אַ
יידישע אויטאָנאָמע געגנט האָט אויפֿגעהויבנ אונדזער גאַנצע אַרבעט
צווישנ די יידישע מאַסנ אַפֿ גאָר אַ נײַער הייך. אַפֿ דער הייך דאַרפֿנ
מיר אויך אויפֿהייבנ די וויסנשאַפֿטלעכע אַרבעט אינ די אַנטשפּרע-
כיקע יידישע אַנשטאַלטנ, וואָס דאַרפֿנ זיך אַ קער טאָנ מיט פּנים
צו די באַדערפֿענישנ פֿונ אויסבויענ די יידישע אויטאָנאָמע געגנט,
אַרויסגייענדיק פֿונ די הויכע פֿאָדערונגענ פֿונעמ צווייטנ פֿינפֿיאָר
אויפֿצובויענ די אָנקלאַסעווע סאָציאַליסטישע געזעלשאַפֿט.

Редактор Л. Гольдберг. Техред С. Абрам. Корректор Иткин.

Сдано в производство 22/VI—34 г. Подпис. к печати 10/VII—34 г.
Форм. бумаги $82\times110^{1}/_{32}$. $3^{1}/_{2}$ п. л. 34.000 зн. в п. л.
Тираж 5000 Уп. Главлита В—83666.

Типография изд-ва «Дер Эмес», Москва, Покровка, 9. Зак. 552

קאָפּ. 50 коп.

П.-М—6

С. М. ДИМАНШТЕЙН

ЕВРЕЙСКАЯ АВТОНОМНАЯ ОБЛАСТЬ— ДЕТИЩЕ ОКТЯБРЬСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Изд-во «Эмес», Москва, Старопанский пер., 1